No. 32—Vol.-LII

Friday,
20th August, 1954

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

We need more faith in everyday life, faith in the power that works for good, faith in the infinite God, and hence faith in ourselves created in His image. And however things at times may seem to go, however dark at times appearances may be, the knowledge of the fact that "the Supreme Power has us in its charge as it has the sun and endless systems of worlds in space" will give us the supreme faith that all is well with us, just as all is well with the world.

—R. W. Trine.

—o—

True greatness in the world is not found set upon a hill, for the vulgar crowd to see......The truly great are often those of whom and of whose greatness the world knows nothing during their life time. God alone is judge of true greatness because He knows men's hearts.

—Mahatma Gandhi.

The Prime Minister Of India On Race Conflict

WHILE there is cold war between great nations, there is also something very much like a race war developing in Africa. The policy of the South African Government has been opposed by us in so far as people of Indian origin are concerned. That policy has progressively emphasised racial discrimination and indeed the overlordship of one race over another. The movement in South Africa has now become widespread and the Africans are taking a leading part in it. It is being carried on peacefully in accordance with the technique discovered by Gandhiji in South Africa itself long years ago. While passive resistance is taking place in South Africa, in East Africa a very different situation has developed. On the one side, there have been terroristic outrages, on the other, severe and widespread repression. I have no desire to balance these, but I am concerned at the grave consequences that are already flowing from this conflict.

I am exceedingly sorry that some people in Kenya took to methods of violence which can only do them harm and will not strengthen their cause in any way. They have suffered long and I can understand their feeling of utter frustration and despair. But they will not achieve anything by methods of violence. On the other hand, repression will never solve the problem of Africa and the grave danger is that something in the nature of race war will develop and bring disaster in its train. I earnestly hope that a wiser and a more positive approach to these problems will be made. It must be understood quite clearly that no doctrine based on racial inequality or racial suppression can be tolerated for long. There will be no peace in the world if one race tries to dominate over another or one country over another.

—From the Presidential Address at the fifty-eighth session of the Indian National Congress at Hyderabad, 17th January, 1953.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The

New India Assurance

Company Limited

(Rustomjee (Pty.) Ltd. Principal Controlling Officers)

74 VICTORIA STREET, DURBAN

Telephone 2335. Telegrams 'BRADFORD'

P.O. Box 110

LUSAKA, NORTHERN RHODESIA

BRADFORD CLOTHING FACTORY

Direct Importers and Wholesale Merchants

Clothing Manufacturers

Proprietor RAMBHAI D. PATEL

Branch:

CITY STORE

Cairo Road, Lusaka

Always in Stock:

Piece Goods, Hosiery, Cutlery, Enamelware, Stationery, Drapery, Crockery, & Wool.

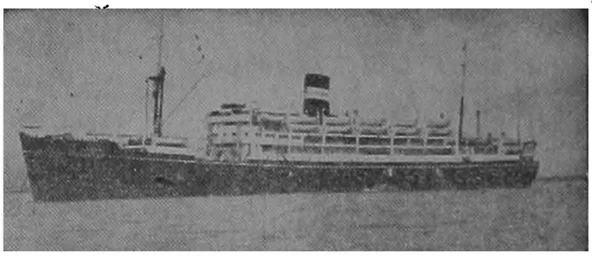

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja arriving August 28. Sailing September 3 for Bombay via Karachi and Porebunder.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£83—10—0
Second "	"	"	"	55—0—0
Inter-Class	"	"	"	37—0—0
Unberthed	(Deck)	without	food	24—10—0

Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—17—6
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can be effected by communication with us by telegram or letters.

Under no circumstances will unberthed passengers be permitted to keep on deck with them more than one bedding roll and one trunk for use during the voyage.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 20TH AUGUST, 1954

The Fate Of The Africans

It is popularly said that every cloud has a silver lining, and though no one would wish to underestimate the loss and suffering caused by the recent veld fires in Natal, this cloud of affliction has its silver lining too. One circumstance, for example, which must have struck all observers is the highly commendable behaviour of the Native population in the areas affected. Very often times of sudden and unforeseen crisis, such as a great fire, an earthquake or a volcanic eruption, produce a serious outbreak of lawlessness, even in countries which are immune from the racial tensions which exist in South Africa. There are no reports which suggest that anything of the kind occurred in the fire-ravaged areas of Natal. So far from this occurring, there were innumerable examples of Natives assisting the authorities or their own employers to deal with the common emergency without thought of their own separate interests. Many suffered heavy losses through their public spirit.

Equally, on the other hand, have come stories of the steps being taken by farmers in many areas to make good, so far as possible, the losses of Natives who suffered from the fire. Again, there have been cases such as that which we reported yesterday of the Standard VI pupils of the Longmarket Street School in Pietermaritzburg, who held a cake sale to help Native victims of fire losses in the Underberg area, and whose humane effort was rewarded by an extremely ready response.

All this is a most encouraging sign that notwithstanding political and racial differences, a sense of common human interest in the face of tribulation is not dead amongst us. We should do all that we can to enliven it still further. There can be no better way of doing so than by helping the various funds for the relief of Native sufferers from the fire.

THE above is an editorial note of the 'Natal Witness.' We are happy to take note of this word of appreciation for the African, the worst oppressed person in this country. What needs to go home to the Government and all its supporters is that the African is after all not the barbarian he is so often described. And that if we would just be a little more humble, which is the mark of culture, and not be haughty and not wear an air of superiority, which is all too common among the rulers, and which is a sign of hopeless lack of that much vaunted civilisation and culture in this country particularly, we would realise that the African is equal to the White man if not superior in many respects.

What Reward

And yet what is the reward that he gets. He is treated worse than an animal. There is no exaggeration in saying this. He is kicked from pillar to post; he is used as a slave to serve his White masters; he has no permanent home in his own 'homeland, which he can call his own; the police can treat him as brutally as he likes; it is true that some cases of such brutality when they come to light are dealt with by the Courts of Justice, but those who keep their eyes open cannot fail to see that there are innumerable cases which never see the light of day. The leaders of the Africans, just because they ask for justice for their people, are snatched away from them and are kept interned in their own homes by banning orders imposed on them. Not only that but dare even a White man plead the just cause of the African, he too is made to eat the dust. A very fresh instance is that of Father Huddleston, who came last week to Durban to address a public meeting on the Johannesburg Western Areas Removal scheme. Look how his meeting was treated, how he himself was treated? The local daily papers were more concerned about giving publicity to what the police did at the meeting than to what The Rev. Father Huddleston had to say. The contemplated removal of thousands of Africans and non-Europeans from the Johannesburg Western Areas, where they have been permanently established for years should shock humanity, if there is such a thing left in South Africa under the present system of Government. Very soon Father Huddleston will perhaps have to suffer the same fate as the Rev. Michael Scott. There is no room now in South Africa for true Christians. One wonders who are heathens and who are barbarians—the Africans or those in authority? It makes one's heart sick to think of all this.

What Is His Crime ?

What is the crime of the African—the non-European in this country? Just that he resents being discriminated against on the grounds of his race and colour and asks for equal opportunities to develop to his fullest capacity? Who can deny him this God-given right? Those who seek to do so will have to learn their lesson the hard way if they refuse to do so the easy way.

We do not say these things to incite the Africans. *It will not* pay them to be incited to do unto others what is being done to them. Like true Christians—like true human beings they should always try to do unto others as they would wish them to do unto them.

What the African wants is something more practical than mere sympathy, nor does he want to live on dole. The only reward for his goodness can be to give him the right to live as a self-respecting human being in this land of his birth.

It used to be said about the Indian under the British rule in India: "Coolie here and coolie there and coolie get behind; but it's jewel of the Empire when there's trouble in the wind." Today the same can be said about the African in South Africa.

NOTES AND NEWS

Donations To Phoenix Settlement

We acknowledge with thanks the receipt of the following donations received from Stanger for Phoenix Settlement for Kasturba Gandhi Memorial School building, through the kind courtesy and assistance of Councillor Mr. E. M. Moolla, when Mr. Manilal Gandhi visited Stanger last Monday. Mr. Manilal Gandhi wishes to express his personal thanks to all the friends he visited for their kind hospitality and particularly Councillor Mr. E. M. Moolla, who very kindly spent the whole afternoon in taking him round and introducing him to all the friends:—Mr. E. M. Moolla £10—10—0, Messrs. M. S. Kajee and Sons £12—12—0, Mr. Ramaswamy Padayachee £10—10—0, Mr. T. G. Soni £2—2—0, Mr. D. P. Soni £2—2—0, Mr. N. P. Bhoola £5—5—0, Dr. Christopher £5—5—0, Mr. Rampartal £15—15—0, Messrs. Padayachee Bros. £3—3—0. Total £67-14-0.

No Restrictions On Newspapers, Books, Periodicals And Magazines

Many people in South Africa were surprised last month to find that newspapers, books and periodicals which were being received here regularly from India, had all of a sudden ceased coming. They were held up by the Postal authorities in India. We immediately wrote about the matter to the Minister of Posts and Telegrams in India and we have now received a reply from the Director-General, Post and Telegraphs, New Delhi, stating that "it has been decided by the Government of India that all kinds of newspapers, books and periodicals and magazines may be sent without restrictions to South Africa and received therefrom."

Pakistan's Reply To Mr. Kinsley

Mr. Kinsley recently gave publicity to his complaint of his being ill-treated at Karachi Air Port. 'The Cape Argus' dated August 11, in this connection, publishes the following letter from the Deputy Trade Commissioner at Salisbury, Southern Rhodesia:—Sir,—In your issue of July 13 you published a news item under the heading of "S.A. man held 30 hours by Pakistan police." The news item is misleading. It would appear from Mr. Kinsley's statement itself that his papers were not in order. Every South African is required to obtain an entry permit, which is issued by the Government of Pakistan on application. This agreement is reciprocal, and the South African Government have a similar condition for any Pakistani wanting to enter South Africa. Mr. Kinsley has alleged that he was charged 15 rupees and another five rupees for getting his passport back. Fifteen rupees is charged from anyone who lands in Pakistan

without proper papers on him, and five rupees is charged as refugee tax is collected from all air passengers landing in Pakistan. Mr. Kinsley's statement is dangerous when he says that this amount is collected for fighting racialism in the Union. It is such statements that disturb the peace of the world. Pakistan is trying its best to create a sane atmosphere and build trade relations with South Africa. Perhaps, if you come to look at it, conditions in South Africa are much worse for people of Asiatic origin even when they have diplomatic immunity.—A. H PRACHA, Deputy Trade Commissioner for Pakistan.

CONFLICTING REPORTS ON GOA

THE 'Natal Mercury' correspondent at Panjim (Goa) reported on August 15:

Threats of emigre movements based in India to "peacefully occupy" the whole of Goa today —Indian Independence Day— seemed to be fizzling out in a series of small and ineffectual border demonstrations.

So far the Portuguese have been able with one exception to enforce their prepared policy of allowing any recognised groups of frontier-crossers to enter well into Portuguese soil before being stopped and formally arrested as illegal immigrants

There are no reports so far of the situation getting out of hand on any sector or of army troops being called in

The probable term of detention for those arrested is one month, after which they can be deported back to Indian Union territory.

The Governor-General of Goa, General Guedes, said to me tonight: "It is a complete defeat. We don't know if they will try again but I don't think they will get any farther if they do."

Only four arrests for offences such as showing the Indian flag have taken place in the capital, Panjim today. One old indomitable squatted with his flag outside the Governor General's Eighteenth Century palace.

He was led off loudly protesting: "I was told there would be more of us."

All-India Radio Announcement

Sapa-Reuter from Lisbon on the same day reported as follows, and it conformed more with the All-India Radio announcement. Portuguese National Radio reported that two groups of demonstrators had crossed the border of Goa, Portuguese India, today. Police "took care of them," the radio said.

The demonstrators, led by Mr. Anthony de Souza, General Secretary of the Goan National Congress, approached the border after trekking seven miles through the rain-drenched countryside from Karwar.

At the border, where a barricade of stones and barbed wire had been built, three armed Portuguese police met them and warned them that they were crossing into Portuguese territory.

They jumped over the barricade, formed into double file and marched towards Panjim, capital of Goa, carrying the Indian flag and shouting anti-Portuguese slogans.

Later they were seen accompanied by police at the head of the column.

Indian police on Sunday arrested Mr. Ishverlal Desai, leader of a group of Indian Praja Socialists, who attempted to enter the Portuguese settlement of Damao, north of Bombay. All his followers were also arrested.

Police stopped the "peace marchers"—who wanted to enter the territory to urge Union with India—on the ground that they were Indian Nationalists. They were sent back to Vapi, a town near the border, more than 1,200 Praja Socialists were to have taken part in the demonstration.

After police stopped the Socialists, at a customs post a quarter of a mile from the Portuguese border, Mr. Ishverlal Desai sent an appeal against the order to Mr. Nehru. He also ordered "indefinite peaceful demonstrations" on the border.

Mr. Desai's appeal to Mr. Nehru said. "I along with 1,257 Indian citizens, am marching on the land of the Portuguese settlements non violently, and with a view to liberate our other brethren of Damao, which is an unfortunate part of our Free State.

"I act according to the teachings of our great master (Gandhi)

"On such an auspicious day of freedom, we are actually putting into practice your messages of non-violence for such a noble cause of liberation of our brethren.

"I appeal on bended knees to our Prime Minister and our great Nationalist leaders to allow me to enter Damao, in furtherance of the liberation struggle already started by Goans

Mr. Nehru said that Goa had become a test for all the nations of the world and their attitude to it would show what they thought of the entire problem of colonialism.

He told a crowd of about 100,000 at New Delhi, on the seventh anniversary of Indian independence: "Goa shall be liberated and integrated with free India.

"If the nations of the world give the right advice to Portugal, *then this question of Goa will* be solved peacefully. But if the wrong advice is given then surely it will increase tension and conflict."

Sapa-Reuter's Monday's message from Lisbon states:

Dr. Paulo Cunha, the Portuguese Foreign Minister, said in Lisbon that "international alarm" had caused the failure of Sunday's march against Portuguese possessions in India, but the danger was still "very grave."

"The aggression has been avoided for now, but the sinister threat persists," Dr. Cunha said,

Although Portugal was willing to negotiate with New Delhi, he said, "there could be no question of discussing Portugal's sovereign rights over her Indian possessions."

Asked whether Portugal did not fear accusations of colonialism by refusing to discuss sovereignty, Dr. Cunha said: "The Portuguese state of India is not a colony."

"There is no question there of one people being dominated by another. Portuguese Indians have held full first-class citizenship for more than 300 years.

"Portugal has fostered in the Portuguese State of India an entirely autonomous cultural unity. By trying to conquer this unity the Indian Union itself would be indulging in colonialism. Its imperialist purposes are quite clear," Dr, Cunha said.

Asked what he thought Goa's role would be if annexed by the Indian Union, he said: "Goa would be a colony and the Goans know it."

Dr. Cunha said Mr. Nehru had often told Portuguese Indians that, when merged with the Indian Union, they could retain their Portuguese culture and religion.

"This implies recognition of Goa as a separate entity. Therefore, a merger could mean a different nationality within the Indian Union "

He said the "people would be dominated politically by another. Under New Delhi, the first-class citizens of Portuguese Goa would become second-class citizens of the Indian Union."

			s.	d.
Allbella	6	Records	46	6
Baiju-Bawre,	7	"	64	3
Amber	6	"	46	6
Anar-Kali	6	"	46	6
Aah	5	"	38	9
Saqi	5	"	38	9
Tarana	5	"	38	9
Sungeeta	5	"	38	9
Poonam	4	"	31	0
Jaal	4	"	31	0
Daag	4	"	31	6
Sagai	5	"	38	9
Unhonee	3	"	23	3
Pooja	3	"	23	3

Only 3/6 Packing Postage Charge Extra. Include.

Obtainable at our only Address:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey and Lorne Streets)

286 Grey Street, DURBAN.

Phone: 26070

LIBERAL PERSPECTIVE

IMPRESSIONS OF PORT ELIZABETH

II—SOME THINGS THAT MIGHT BE BETTER

By C. W. M. GELL

IN my last article I wrote on racial intolerance and bitterness outside the Cape. But similar attitudes, though as yet less widespread, are penetrating there too. I heard a garage mechanic explain to his African assistant that "an iron lung is something to keep White people alive, not you kaffirs." This is the sort of joke which can in no circumstances be funny. It betrays that fatal failure in human contacts that lies at the root of all our present tensions. So do Europeans who travel upstairs in the buses, (the better to enjoy the view), while seats are vacant downstairs and non-Europeans are turned away at the stops for lack of accommodation

This insensitivity permeates all aspects of our social life. Its explosive possibilities, if not yet actual, are no less potent in the Cape than elsewhere. It is invading even our churches, the one place where discrimination between the children of God might be thought wholly inadmissable. Five years ago my Transvaal Anglican parish not merely discontinued the monthly Eucharist at which an Indian and a Coloured Christian were able to join European communicants; it banned them even from separate services in the same Church building. These decisions remain unrescinded, mocking the universality of the faith we profess

I cannot say I heard of anything so un-Christian among the churches of Port Elizabeth. Yet there used to be many more non-European worshippers in St. Mary's, for instance, than there are today. And in another city Church there is a bitter division of opinion between those who desire joint services with their Coloured fellow-parishioners and those who do not. Since one side or the other must now suffer offence, can Christians in their hearts doubt where Jesus would have stood in such a matter, who was Himself by our standards coloured?

In regard to pastoral discrimination and joint worship the attitudes of the Dutch Reformed Churches, on one extreme, and of the Roman Catholics on the other are now clear. In between stand the various British-descended communions, which oppose discrimination in principle but too often support it in practice. A few months ago a small group of Christian clergy and laity—among them the Rev. Arthur Blaxall, Alan Paton and Mr. A. J. Luthuli —met in Natal to consider the implications of Christian living in a multi racial society. They concluded that it was an essential duty of the Church to bear public witness that in Christ Jesus all men are one, 'for which purpose it is essential that there should be at least some churches that are completely inter racial." Have any city churches or their members responded to this challenge, determined not only to accept, but actively to foster, joint worship and parish work?

On the subject of Group Areas there also seems to be a failure, both on the Council and among the European public, to appreciate present evils and prospective iniquities. The City Council's policy has been to suggest such applications of the Group Areas Act as might minimise its severities. But the policy suffers from this weakness: that in the last resort it matters very little what the Council proposes. The decision, against which no appeal will lie, is with the Minister on the recommendation of his minions, the Land Tenure Advisory Board and the Planning and Reference Committee. Thus only those parts of any council's proposals will be accepted which suit Nationalist ideology or such local interests as commend themselves to the party in power. The Council might consider whether it should not keep its hands clean by adhering to town planning and refusing to play with group areas. If all municipalities that regard compulsory racial zoning under this arbitrary Act as an unjustified infringement of human liberty and a disastrous interference with economic life would stand together on this issue, there is little the Government could do about it constitutionally.

Further, it is insufficiently realised what very real hardships the Act is already imposing on non-Europeans. Since Europeans do not normally wish to sell or rent their property to non-Europeans, the present prohibition on changes of ownership or occupation affect them little. It is very different for non-Euaopeans. In a mixed area like South End changes in ownership and occupation are frequent, especially now that wealthier non-European landlords are selling properties on small deposits but stiffish terms, in order to liquidate their holdings before group areas are proclaimed. These conditions tempt many smaller men, who hitherto have had no hope of owning their own home and do yet realise how precarious the Act has made such investments in such an area. Owing to the overall shortage of non-European housing, rents were already running well above the Rent Board's determinations. The effect of these new transfers on onerous terms is further to increase them —both landlord and tenant conniving at the breach of the law as a lesser evil than homelessness

The process is aggravated by the necessity of obtaining permits under the Act. A Coloured may buy a house from an Asiatic—one permit required. In the house live one African and two Asiatic families. The new owner wants to eject one Asiatic family from upstairs and replace him by the African family from downstairs (another permit), so that he himself can move into the African's rooms downstairs (a third permit). Since each permit application has to be accompanied by a sketch map and is handled by a lawyer, it costs the new owner between £15 and £17 per application, whether successful or not. It can thus be seen what burdens are thrown on those whose incomes are least able to meet them. The above example is not hypothetical. Many families live under these sort of conditions in the mixed areas of the city—conditions of great shortage, excessive demand and a law widely considered unjust that inevitab'y result in disrespect for the law and corruption of some of the staff appointed to enforce it.

Another instance of inability to put ourselves in the place of others is the often expressed doubt whether many Africans are really as inconvenienced by repressive legislation as is sometimes alleged. An African friend of mine is articled to a firm of attorneys His whole future depended on Mr. Nelson Mandela's appeal against the Law Society's attempt to disbar him. For both my friend and Mandela are "statutory Communists," having been convicted under the Suppression Act for their part in the Defiance Campaign. If Mandela had lost (which happily he did not), my friend's legal career would have closed. Another African I know is a commercial traveller. He too is banned for the same reason. His confinement to one magisterial district naturally diminishes his business.

Both these are Port Elizabeth men and such cases could be multiplied. At a lower and more universal level the increasingly severe enforcement of the pass laws is becoming an intolerable nuisance to Africans. Some Europeans say we shall all be carrying passes soon. So we shall. But a European, if challenged, is allowed a week in which to produce his identity card at a police station. Non-production by an African involves instant arrest with all its inconveniences and attendant discourtesies Some New Brighton residents have even been arrested for forgetting to pocket their passes while covering the few yards between their houses and a public lavatory.

Now there are more location regulations and service contracts for men and women to come—influx control in all its rigour. Africans, no less than Europeans, intensely dislike having their houses invaded and their womenfolk interrogated, whether it is technically a "raid" or a "search." Those Europeans who still talk of the October 1952 riot as "an outbreak of savage barbarism," "black ingratitude," "just the work of agitators" etc. should choose their words more carefully. Murder and arson are everywhere deplored, not least by responsible African leaders Indeed, at all the seats of trouble, some of these had to be released from their bans so that they might pacify their people.

Race riots are the end product of a complicated accumulation of grievances and frustrations, though often sparked off by some quite trivial incident. So far from the Defiance leaders being responsible, one needs to look further back to what caused the Defiance Campaign. No people undertakes organised passive resistance lightly. It costs too much in personal hardship, lost wages and perhaps lost jobs. I shall not try to analyse all the causes here. But urban Africans in the Eastern Cape unlike the western provinces where controls had always been tighter had this in common—that the fairly benevolent administration of their affairs was everywhere threatened by new laws and the imposition of petty regulations from which they had up to then been free. This fear of extra and umfamiliar restrictions, the growing severity of application of old ones and the solidarity of a common language-group help to explain the success of Defiance in the Eastern Cape, despite (and, in a sense, because of) its liberal tradition.

Don't let us, with the Nats., conclude that liberalism is a mistake. Rather, let us try to understand more fully how others live, so that one day we shall be ready to extend democracy sensibly, without either prejudice or sentimentalism.

Imported American Residential and Commercial Fluorescent Fittings, substantial discounts given.

New Era Lighting Industries (Pty) Ltd., 4th Floor, 127 Anderson Street off Von Weilligh Street, Johannesburg.

INDEPENDENT AFRICAN CHURCHES

'The African Home News' (established 1953, price 6d.) is an independent African news-letter devoted principally to the interests of the Africans of Bulawayo, Southern Rhodesia. It is published weekly, every Saturday, by the Bulawayo African Townships Rentpayers Association. Its issue of August 7 contains the following leading article:—

IT is with considerable pleasure to us to notice a most encouraging development among our people, namely, the burning desire to have African Churches run and entirely controlled by Africans. We are considerably pleased with this because it is a sign showing that our people, like other people in every part of the globe, want independence.

In one of our past issues of 'The African Home News' we referred in eulogistic terms to the great and undying work done for Africans by White missionaries. We stated the fact that it was they who blazed the trail for the Gospel Message in the then dark continent of Africa, that it was they who pioneered African education, both religious and secular, and that it was very doubtful whether the Africans would have been saved from their primitiveness if the White missionaries did not come.

As soon as the White missionaries succeeded in reducing to writing the languages spoken by a good number of African tribes they translated the Holy Bible into those languages. And as soon as the people were able to read and write missionary work entered upon a new lease of life. It spread almost by leaps and bounds. Today practically all Africans of high educational attainments got their initial education in schools run by White missionaries and aided by the State. We, therefore, owe the White missionaries a profound debt of gratitude.

Like a mother who would be greatly worried if her baby showed no visible signs of growth the White missionaries would, we are sure, show great concern about the unproductiveness of their work if there were no enterprising African religious leaders to start pure African independent churches. It is for that reason that the advent of independent African churches should be welcomed, admired and encouraged.

It is a fact that almost all the independent African churches came about as a result of dissatisfaction caused by unsatisfactory treatment by some White missionaries. Nobody should be surprised at this in view of the fact that Protestant churches left the Roman Catholic Church because they were not satisfied with the way they were treated by the Pope. It is to be hoped that more and more Africans will leave European churches and start their own or consolidate the newly-established independent African churches. We say this advisedly because we feel that there is great need for all available White missionaries to devote their energies to the Christianisation of their own White people instead of wasting their time preaching the Kingdom of God to Africans when Africans have their own Black people to tell them about the Kingdom of Heaven and all that will happen in the next world.

White people need the Gospel Message badly these days. They seem to have completely forgotten that all the peoples of the world were created in God's image regardless of their pigmentation. They seem to have completely forgotten that in the eyes of Almighty God there is no Jew or Gentile and that all of them are the same and equal. If the present White people do not agree with this view then it is clear that they are contradicting the very Bible their forbears brought to this part of the world.

We are sure we are expressing the view held by many Africans that it is right and proper that there should be many more independent African churches as Africans should try and be independent of other sections of the community in practically all forms of human activity. The word "independence" ought to be engraved in letters of gold on the foreheads of all Africans for they must try and be independent in all things progressive.

African storekeepers in the locations are struggling very hard for a living but they have this consolation that they are independent. The same is true of African builders, carpenters and so forth for without independence there can be no freedom. It is the will of some other people that dependent Africans have to satisfy them or lose their jobs. The Bulawayo African Football Association is independent and those who run it are proud of their independence. Naturally, they make mistakes, but who, on earth, does not make mistakes? Happily, the football Africans are benefitting by their mistakes.

Those Africans who are still serving God in European churches must always remember that their proper places of worship are in churches which are entirely run and controlled by their own Black brothers and sisters. We are compelled to state this fact even if it may be bitter and unpalatable to them for the days of asking for God's blessings in other nations' churches have long gone by.

In their national struggle for freedom the Africans need their own spiritual leaders more and more. The African people must remember that a nation of servants and beggars can never get the respect of other nations who are masters and independents in their own houses. We wish independent African churches every success and prosperity in the herculean work they have undertaken.

ORIGINAL CORRESPONDENCE.

A CRY FROM BASUTOLAND

THE EDITOR INDIAN OPINION

SIR,—I am a Basutolander of Indian origin with a family of six school-going children, all in various stages of educational development. My son, who completed his Matriculation in 1953 at the Basutoland High School, failed to continue with his university education owing to financial difficulties.

Several unsuccessful attempts were made by me to obtain for him the Government of India scholarship. My son, who is only 19 years of age, is very distressed about his inability to get back to college for higher education.

In view of highly restrictive and discriminatory policies of the Basutoland Administration against Indians, it is not possible to cover the expenses through trading, as applications for licences are frequently turned down by the Administration. Unless I find help from outside, I can foresee only ruin to this boy's educational career and with it his future. The Administration is not even prepared to offer bursaries to students of Indian origin.

It is for these reasons that I feel compelled to appeal to you for help. All I ask of you is to use the influence of your famous paper, of which I am also a reader, to bring the plight of my son before my Indian brethren who read your paper, showing them the difficulty in which I find myself as explained above. I feel confident that if you could be good and sympathetic enough to accede to my request, success may result.

My son would, if possible, like to go to Fort Hare University College to sit for BSc., after which he intends to re-apply for a Government of India scholarship to proceed overseas for Medicine. Education al authorities in India have set BSc. as a condition for oversea scholarship.—Yours etc., HASSAN TARR, Pitse's Nek, P.O. Butha-Buthe, Basutoland.

[Note: On making enquiries we are satisfied that the facts stated in the above letter in regard to the conditions of Indians in Basutoland are substantially true. We do hope this will catch the eyes of some philanthropic brethren of ours in the Union and will be inspired to do the needful.—Ed. I.O.]

Mrs. Jalbhoy Rustomjee's Bereavement

The many friends of Mrs. Jalbhoy Rustomjee will be grieved to learn that her mother Mrs. Dhunbai Eduljee Minbatiwala passed away peacefully at the ripe age of 90, at her residence in Bombay on Sunday, August 15 after a prolonged illness. May the soul of the departed rest in eternal peace.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No 213 Macosa House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Ferreirastown, Johannesburg. 'Phone 33-1654.

THE

Provident Assurance Corporation of Africa Ltd.

Modern Life Insurance provides. . .

★ OLD AGE PENSION
★ MONEY FOR YOUR CHILDREN'S EDUCATION
★ DEATH DUTIES
★ MONEY TO FREE YOUR HOME
★ FINANCIAL SECURITY FOR YOUR DEPENDANTS
★ COLLATERAL SECURITY IN BUSINESS AND TRADE

Let us advise you on the plan that will best suit your requirements—the Corporation transacts all classes of Insurance . . . CONSULT

SEEDAT BROS.

4 Hoosen's Building, — 116 Queen Street, — Durban.
Phone: 21773

FOR . . .
RUBBER STAMPS
AND
PRINTING
CONTACT . . .
STANDARD
PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.
PHONE 61006.
P.O. BOX 2782.
TELEGRAPHIC ADDRESS "QUICKPRINT"
ESTABLISHED 1927.

DHIRUBHAI P. NAIK

Travel, Insurance & General Agent

Book with us for your travelling by Air, Sea or Land either to India or to any part of the world.

All types of Insurance—Life, Fire, Burglary, Riot, Storm, Accident, Plate Glass, etc.

Consult Us Free of Charge For Your Income Tax, Persona Tax, Writing Of Your Books, Trade Licences, Revenue Clearance Certificate, Passports And Immigration Matters.

Representative: National Mutual Life Asso. Of Australasia, Yorkshire Insurance Co. Ltd.

Telephone: 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

Phone Day 24169
Phone Night 833459

L. RAJKOOMAR (PTY.) LTD.

14, CROSS STREET, DURBAN.

Funeral Directors and Manufactures of all classes of Coffins and Wreaths

Contractors to the INTERNATIONAL FUNERAL INSURANCE COMPANY, LIMITED.

Reg. Office: 39 CROSS STREET, DURBAN

Country Orders for Coffins and Wreaths accepted by phone and despatched by rail at the shortest notice.

POLICE INTERFERENCE AT MEETINGS

POLICE interference at meetings, public and private has become almost a regular affair. They won't even let alone persons like the Rev. Trevor Huddleston. Father Huddleston had come to Durban last Saturday to address a meeting at the Kajee Memorial Hall on the Johannesburg Western Areas Removal Scheme. Father Huddleston is chairman of the Western Areas Protest Committee. In his speech he said that the Western Areas Removal Scheme was a manifestation of the inherent evil in Apartheid. When 50,000 houses were urgently needed for African families in Johannesburg's shanty towns, 60,000 people were to be removed by the Government. The only thing wrong with the Western Areas was that they were overcrowded. There was an easy remedy for overcrowding—the building of houses to accommodate those people who were at present sub-tenants in the Western Areas.

At the end of the meeting members of the Special Branch of the C.I.D. under Captain M. C. Lamprecht took the names and addresses of all those present. The police were acting, it was stated, under powers granted under the Criminal Procedure and Evidence Act of 1217.

On his return to Johannesburg Father Huddleson made a statement that Special Branch and police watched him all the time he was in Durban, where he flew on Saturday to address a meeting protesting against the Government's Western Areas Removal Scheme.

"They were at Durban Airport when I arrived, although I did not see them. They searched the flat of my host, Advocate R. I. Arenstein, and then took notes right through the meeting I spoke at.

"This is the third meeting at which I have spoken about the Removal Scheme which the police have attended, and I feel it is a challenge to my integrity.

"If there is a criminal case, let the police say what it is. We cannot go on like this."

Another Meeting Raided

The National Action Connell for the Congress of the People consisting of representatives of the African National Congress, the South African Indian Congress, the S.A. Congress of Democrats and the S.A. Coloured People's Organisation, met on the North Coast of Natal on Sunday, August 15, to review the campaign which is being carried on in the different parts of the Union in connection with the convening of the Congress of the People to formulate a Freedom Charter for South Africa.

While the meeting was in progress 5 members of the Special Branch of the S.A. Police from Durban and Johannesburg raided the premises where the meeting was being held. They carried out the raid under a warrant issued by Capt. Lamprecht of the of the Durban Police and seized 4 documents.

The warrant stated that the document which they sought "may afford evidence of the commission or suspected commission of (a) treason (b) sedition and contravention of (c) Act 27 of 1914 (d) Act 44 of 1950 and (e) Act 8 of 1953."

The meeting unanimously passed a resolution strongly condemning the action of the Police. The resolution said: "The Police are carrying out a systematic campaign of intimidating the people. The Minister of Justice is utilising the police force not as guardians of law and order but to further the political aims of the Nationalist Party. It is ridiculous to suggest that our peaceful meeting, whose purpose was to advance the cause of democracy in South Africa, had any criminal motive. The documents taken by the police demonstrate our objectives clearly—a peaceful campaign for the convening of the Congress of the People at which all the people of South Africa will have the opportunity of formulating the Freedom Charter.

At the conclusion of the meeting ex-Chief A. J. Luthuli, President-General of the African National Congress, who presided over the meeting, issued the following statement:

The National Action Committee is most gratified at the progress made in our campaign in different parts of South Africa. I appeal to all organisations in the Union who believe in democracy to join us now as active participants in making the Congress of the People the mightiest Assembly ever held in our country.

"The sponsoring organisations have a great task before them. I appeal to them to work with all their resources to rally the people behind our call and to recruit the freedom volunteers—our organisers and propagandists—from all parts of South Africa, so that we can even exceed the target of 50,000 we have set ourselves.

BOOKS FOR SALE

INDIAN JUDGES (Biographical and critical sketches with portraits)	7	6
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	7	6
THE BHAGAVAD GITA—The Lord's Song—(An English Translation)—Annie Besant	1	0
WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0
OUR INDIA (Children's stories by various writers, illustrated) —Minoo Masani	2	6
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
GOLDEN NUMBER OF "INDIAN OPINION", 1914 (Souvenir of the Passive Resistance Movement in S.A., 1906-1914)	4	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
GANDHIAN TECHNIQUES IN THE MODERN WORLD—Pyarelal.	2	0
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi,	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	11	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5	0
RAMANAMA—M. K. Gandhi	2	0
TOWARDS NON-VIOLENT SOCIALISM —M. K. Gandhi	5	0
REBUILDING OUR VILLAGES—M. K. Gandhi	3	0
AN ATHEIST WITH GANDHI—Gora G. R. Rao	2	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P.Bag, Phoenix, Natal.

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, August 6.

ACCORDING to the latest reliable information from Pondicherry, the French will hand over their possessions in India on August 14. So these possessions will come as a present on India's Independence Day, August 15. All French European officials had been asked to get ready to leave these French Indian settlements before August 14. A meeting of the chiefs of various Government departments was held under the presidentship of Governor Menard and news of the French quitting the remaining two settlements spread soon after the meeting ended. A passenger ship is expected to arrive in Pondicherry during the next few days to take the families of French officials. Officials themselves are scheduled to leave by another passenger ship on August 14, after handing over power. According to a French official, members of the Pondicherry force were asked whether they would opt for service in other French colonies. If so such persons were asked to be ready to leave before the Indian Independence Day this year.

On July 17 the French handed over the possession of Mahe settlement to the people. The 23 square-mile territory of Mahe lies to the West coast of India. Earlier the Liberation Volunteers freed Yenam. The combined territories of Pondicherry, Yenam and Mahe total nearly 200 square miles with a population of over 390,000. After transfer of power in Mahe, the Liberation movement had intensified its campaign for the merger of Karaikal and Pondicherry with India. Several Government employees quitted their jobs and joined the movement.

Meanwhile there was a boom in the sales of imported goods in these settlements which had become basis of smuggling foreign goods into India. Luxury articles, mainly rare silks, perfumes and wrist watches suddenly disappeared from the shops. Dealers in trunks and packing cases said they had a brisk trade, many of the French ladies having purchased available packing cases. French officials in Pondicherry confirmed the news of their quitting the settlements on August 14, though no one seemed to know exactly how transfer of power is to be effected.

There is a marked change in the attitude of anti-merger elements who are going to the Indian Consulate's office to seek pardon saying that they were given money and drinks to take part in anti-merger movement.

Though the French Foreign Office and the Government of India denied that they had any knowledge of such a plan, diplomatic quarters in Paris believed there might be considerable truth in the report. It was thought the matter was being kept secret by agreement until France settled her more urgent problems of economic reforms, the European army and pacifying North Africa. High French officials in Pondicherry also confirmed the news that they had received instructions from Paris to be prepared to leave the settlements at a short notice. But they denied having knowledge of the date of quitting or how the power will be transferred.

• •

The liberation movement in the Portuguese settlements has taken a new turn. The first chunk of Portuguese territory in India was liberated when a group of 35 volunteers of the United Front of Goans, rallying local support, entered the village of Dadra in the isolated Portuguese enclave. The liberation volunteers met with resistance from a group of Portuguese police stationed in the village, who opened fire. The volunteers overcame the resistance of the police and marched into the village. They arrested 32 Portuguese policemen and seized from them rifles, revolvers and other arms. In the skirmish between the volunteers and the Portuguese policemen one Portuguese police officer was killed, while three policemen were injured. One Goan volunteer was also injured. The volunteers established a gram panchayat (village council) to rule the village. Other villages in the enclave were also captured.

After the liberation of Dadra the Portuguese Government in a note to the Government of India, asked India to permit the Portuguese forces to pass through Indian territory to recapture Dadra. The Portuguese Government also warned that they will suppress the national movement for merger with India with the "greatest severity."

The Government of India has categorically refused to allow Portuguese troops to pass through Indian territory. An official spokesman of the Government of India said that the Government of India could not and would not use force to prevent Goans from peacefully vindicating their fundamental rights to national liberation. The people of India, too, would not remain indifferent if violence was perpetrated on the people of Portuguese India, who were their own kith and kin. The Government of India deprecates the use of violence, but is firmly of the view that Goans have every right to vindicate their fundamental human rights. If such efforts are met by violence, as seems to be the intention of Portuguese authorities, they must bear the consequences of their misguided policy.

Immediately after the liberation of Dadra enclave, the Portuguese Government began making wild and false accusations against India and started making warlike preparations in their settlements. More Portuguese and Negro troops and armaments are being poured in these possessions. Trenches are being dug on the frontier and guns mounted in position. The Portuguese forces in these settlements are estimated to be over 8000 at present.

The Lisbon authorities complained about the so-called "Indian aggression," to the North Atlantic Treaty Organisation Council in the hope of getting help from the organisation, but according to the spokesman of the NATO Council, the question of these settlements does not come under the purview of the Council, so no action will be taken on the Portuguese complaint. According to a Reuter's message the Portuguese sought aid from Britain and France to fight against the Goan nationalists, but both the Governments have refused to have anything with these settlements. Although the Portuguese have officially denied the news, other sources have confirmed that the news is correct.

On July 30 the Portuguese decided to expel the Indian Consul-General in Goa, Mr. Vincent Coelho, and the Indian Consul at Marmagao, Mr. G. A. Prabhu and accused them of helping the "Goan traitors" to fight against Portugal. Within four hours of the Portuguese decision, the Government of India took retaliatory steps and ordered, as a first step, the Portuguese Consul-General and the Consul at Bombay to leave the Indian territory within 24 hours. Indian representatives have returned to India and the Portuguese diplomats have left the Indian territory. The Government of India have reserved to themselves all further necessary measures. Members of the staff of the Indian Consul-General at Goa, however, continue to stay there. India withdrew her legation in Lisbon in June 1953, but Portugal has been maintaining her legation in New Delhi.

After liberating Dadra enclave, the Goan volunteers entered Nagar Haveli enclave. This Portuguese enclave consists of 70 villages with a population of 60,000. The Portuguese concentrated their police force, about 200 in number, armed with machine guns, stenguns and hand-grenades at Selvasa. The volunteers converged from two directions on this foreign headquarters. The Portuguese officers, with about 50 men armed to the teeth, ran away to the nearby jungle without giving any fight. The rest surrendered with arms. The volunteers searching for these run-aways found a group of them near a village and in the ensuing fight two Portuguese were injured. The rest again ran away. Most of the villages in this enclave have been liberated. Now the volunteers are preparing to attack Daman, a port on Gujarat coast with a large concentration of Portuguese soldiers. Tough fight is expected at Daman.

The Goans residing in India have decided to send about 1000 volunteers to Goa on August 15 to offer Satyagraha The Portuguese authorities have declared that they would not allow these peaceful demonstrators to enter Goa territory and they will shoot them at sight. The Government of India has warned Portugal that any such inhuman action on peaceful demonstrators, will have immediate repercussions on the people of India and the resultant consequences will be Portugal's responsibility. According to latest information from Goa, the Portuguese have mined all the bridges leading to their territory, which may be blown off in case of a fight. They have brought some warships to frighten the people, but the determined Goan people seem to be prepared for any eventuality and sacrifice. Martial law has been proclaimed in Goa.

ALL INDIA RADIO GENERAL SERVICE

For Listeners In Africa, Mauritius and the West Indies

HINDI AND GUJARATI

Morning Transmission	Evening Transmission
19.83 and 25.22 metres (15130 and 11895 Kc/s)	25.17 and 31.07 metres (11920 and 9055 Kc/s)
0930 News in Gujarati	2115 2125 News in English
0940 News in English	2125—2200 Programme in Hindi
0950—1040 Programme in Hindi	2200—2245 Programme in Gujarati

Monday, August 23

0950 Karyakram Ki Rooprekha
0955 "Rekh"
Play by Kashmirilal 'Zakir'
1025 Geet
1030 News in Hindi
1040 Close Down
2125 News in Hindi
2135 Bharatiya Niryat
Talk in Hindi
2145 Chand Khan
Shastriya Sangeet
2200 News in Gujarati
2210 Akhbaroni Atariethi
2215 "Yah Suniye"
(Hindi Programme)
"Adhuri Kahani"
Play by Mohanlal Mehto
2230 Ali Akbar Khan
Sarod par *Multani*
2245 Close Down.

Tuesday, August 24

0950 Karim Khan
Khayal
1005 Ghazlen
Rafi, Habib and Manna Bai
1015 Afzal Husain
Thumri aur dadra
1030 News in Hindi
1040 Close Down
2125 News in Hindi
2135 Bharat Ke Samachar
Patron Se
2140 Ek Geet
2145 Afzal Husain
Thumri aur Ghazal
2200 News in Gujarati
2210 Geet
Jeena Varse Shravania Meh
(Umshanker Joshi)
Kokila Joshi
2215 "Nanishi Bhool"
2245 Close Down

Wednesday, August 25

0950 Shanta Saxena
Geet
1000 "Rang-I-Taggazzul"
Programme presenting
compositions of *Ghalib*
1030 News in Hindi
1040 Close Down
2125 News in Hindi
2135 Aurton Ki Duniya
Kahan Tak Zaroori Hai
—Lok Laj
Ek Roopak: *Sarojini Naidu*
2200 News in Gujarati
2215 "Patra Ane Pasandgi"
Listners Requests with
replies to their letters
2245 Close Down

Thursday, August 26

0950 Fakir Chand
Geet
1000 Farhat Jehan Bibbo
Thumri, ghazal and dadra
1030 News in Hindi
1040 Close Down
2125 News in Hindi
2135 "Girih Chakr"
Play by 'Awara'
2150 Farhat Jehan Bibbo
Ghazlen
2200 News in Gujarati
2210 Sthanik Samachar
Gujarat. Saurashtra ane
Kutchhni Khabaro
2515 "Ganga Maiya"
A portrait of the Ganges
Adaptation in Gujarati
of Vishnu Prabhakar's
"Ganga ki Gatha"
2245 Close Down

Friday, August 27

0950 Amrik Singh
Vocal music
1000 Mera Sabse Priya Granth
Upanyas
Talk in Hindi by Vijayendra
Sanatak
1010 Hirabai Barodekar
Vocal music
1025 Sandhya Mukerji
Bhajan
Jagat Men jiwan do din ka
1030 News in Hindi
1040 Close Down
2125 News in Hindi
2135 Amrik Singh
Vocal music
2145 Dhirendra Chandra Mitra
Thumri
2200 News in Gujarati
2210 Saptahik Samalochna
2220 Geeto
Arvinda Dave
2230 "Prachin Bharatnun
Vahanvatun"
Dariyai Sattao
Talk
2240 Ek Qawali
2245 Close Down

Saturday, August 28

0950 Sain Diwana
Vocal music
1000 Shyam Lal
Clarionet recital
1015 Mohammad Husain
Thumri aur Ghazal
1030 News in Hindi
1040 Close Down
2125 News in Hindi
2135 Jag-Biti
2140 Sain Diwana
Recitation from *Sohni Mahiwal*
2145 Mohammad Husain
Ghalib ka Kalaam
2200 News in Gujarati
2210 Vadyavrund
AIR Carnatic Orchestra
Conducted by T. K.
Jayaram Iyer
2215 Stri Sabha
Nari Jagatna Samachar
Garba
"Balkonun Ghadtar"
Khel-Kood
Talk
Avsarna Geeto
Kamni Vat
2245 Close Down

Sunday, August 29

0950 Filmi Gane
1000 Balsabha
Phulwari
Kavita
Kahani
Bahas,
1020 Apka Patr Mila
1030 News in Hindi
1040 Close Down
2125 News in Hindi
2135 Sab Ki Pasand
2200 News in Gujarati
2210 Filmi Geeto
Film Tunes
RUPREKHA
Programme Preview
2245 Close Down

BOOKS FOR SALE

Key to Health—Gandhiji	1	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Public Finance and Our Poverty Gandhiji	3	0
Hindu Dharma—Gandhiji	8	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.I)—N. D. Parekh	16	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

C/O INDIAN OPINION,
P. Bag, Phoenix, Natal.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

M. J. PATEL

INTERNATIONAL SPORTS COMPANY

Importers & Exporters & General Commission Agents

10 Peking Road, Kawoon. HONG KONG.

Special attention is paid to indent orders

Write To Us For Further Particulars.

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?
Have you provided for your dependants?
Prepare for the future
Life Insurance gives peace of mind for the unknown future.

Insure with "THE OLD MUTUAL" your friend for Life—The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760, JOHANNESBURG. Phones:—Business 33-0711, Residence 33-5961

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants —&— Direct Importers.

47, Commissioner Street, JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155|7 Warwick Avenue
DURBAN.

Phone 53. Telegrams 'SOLANKI.'
P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE

Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
GANDHIAN ETHICS—Benoy Gopal Ray	2	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI—Krisnadas	12	6
STORY OF THE BIBLE—S. K. George	6	0
A RIGHTEOUS STRUGGLE—Mahadev Desai	2	3
THE POLITICAL PHILOSOPHY OF MAHATMA GANDHI—Gopinath Dhewan	17	9
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
THE STORY OF BARDOLI—Mahadev Desai	6	0
FROM YERAVDA MANDIR—M. K. Gandhi	1	0
MAHADEV DESAI'S EARLY LIFE —By Narahari D. Parikh	2	6
DEHUMANIZATION IN MODERN SOCIETY —Rene Fulop-Miller	1	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag. Phoenix, Natal.

Phones: 29121/3 (Switchboard)
24179 (Manager)

Cables & Tel. Add:
"PROSPERITY" (All Branches)

P.O. Box 2197

(Established 1927

Premier Produce
Co. (Pty) Ltd.

General Wholesale Merchants
EXPORTERS AND IMPORTERS

Buyers and large Stockists of all kinds of Indian and European Groceries, Provisions, Soaps, Oils, Grains, Beans, Peas, Kaffircorn, Malt, Maize, Maize Products, Wheat, Wheaten Products, Crockery, Hardware and also Coal of all types.

All enquiries for Export and Import to the Head-Office.
Head-Office: "PREMIER HOUSE"
364 Pine Street, Durban.

also at

JOHANNESBURG
Phones: 34-3554/5
P.O. Box 200, Fordsburg,
82, Crown Road,
Fordsburg, Johannesburg.

BENONI
Benoni Coal Site
Phone 54-1813,
Rangeview Coal Sites—54-2205
P.O. Box 392, Benoni.

ATTRACTIVE
SAREE MATERIALS

Self Striped Georgette Crepes 45"
Green, White, Pink, Sky, Lemon 4/11 yd.

Self Check Fancy Voiles with Block Designs 45" 4/11 yd.

Fancy USA Floral Voiles 38" 4/11 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45"
All Shades 4/11 yd.

Floral Bembergs 45" Red, Gold, Green and Blue Designs 4/6 yd.

Bordered Georgette 45"
All Shades 3/11 yd.

Coloured Georgettes 45"
All Shades 3/11yd.

Spotted Georgettes 45" Latest 4/6 yd.

Embossed Georgettes 45"
Basket Design 6/11 yd.

Georgette Jari Work Sarees £4-10-0 each

Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0 each

Benares and Tinsel Jari Borders
Big Range In Stock

BLOUSES
Chinese Embroidered Satin and Georgette Blouses and Latest Skippers 8/11 each.

CHAMPALS!
Plastic Fancy Tops with Heel
Size 3 to 7 18/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples:

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

Proprietors:
C. L. Patel, D. K. Patel
V. B. Patel, H. J. Patel
K. C. Patel

The Star Clothing Factory

Wholesale Merchants

CLOTHING MANUFACTURERS

P.O. Box 237. Phone 514.
Jameson Road, Livingstone,
NORTHERN RHODESIA.

Our S.A. Representative:

H. L. Hompes & Co.,
(Pty.) Ltd.

Durban, P.O. Box 1301.
Johannesburg, P.O. Box 3480.
Capetown, P.O. Box 824.

NEW TYPEWRITERS

POPULAR MAKES

Remington, Smith-Corona, Olivetti, Hermes, R. C. Allen.

PORTABLE & STANDARD MODELS AVAILABLE AT:

NATIONAL OFFICE SUPPLIES
(PTY. LTD.)

(Directors: N. V. MEHTA, J. P. GOKOOL, K. V. MEHTA)

LEGAL & COMMERCIAL STATIONERS
OFFICE EQUIPMENT SPECIALISTS

76 Victoria Street, Durban.

PHONES 22622
63535

P. O. BOX 1327
Tel. Add. NOSLIMITED.

For Quality Printing Consult :—

UNIVERSAL PRINTING WORKS

Commercial Printers & Calendar Specialists

9 Bond Street, Durban, Phone 25295.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal

પુસ્તક પર મું—અંક ૩૨
તા. ૨૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪.
છુટક નકલ પેની ૬.
દર શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

★

સંગ્રહ મર્યાદા

જમાનાની માગ પ્રમાણે ધર્મને આગળ વધારવા માટે સમાજમાં એક વિચારનો ફેલાવો કરવામાં આવે છે અને એને જ ધર્મચક્ર પ્રવર્તન કહેવામાં આવે છે. ચોરી કરવી એને તો પાપ માનવામાં આવ્યું છે. પણ હવે ચોરીની સાથે સાથે પરિગ્રહને પણ પાપ માનવું જોઈએ. એક જમાનો એવો હતો પણ ખરો. એ વખતે સંગ્રહને બહુ મહત્ત્વ નહોતું અપાતું, પૈસાનો કોઇ ભાવ નહોતું પુછતું પણ આજે તો અજબ હાલત છે. ચાર આશ્રમ અને ચાર વર્ણ મળીને જે સોળ અવસ્થાઓ થાય છે એમાં કેવળ વૈશ્ય સંગ્રહ કરી શકે છે. એ કેટલો સંગ્રહ કરી શકે એનો પણ હિસાબ આપવામાં આવ્યો. છે. ગૃહસ્થ ત્રણ દિવસનો સંગ્રહ કરે અને એટલાથી ન ચાલે તો બાર દિવસનો સંગ્રહ કરે; એથી પણ ન ચાલે તો એક વર્ષનો સંગ્રહ કરે અને એથી પણ ન નભે તો ત્રણ વર્ષનો સંગ્રહ કરે. પણ ત્રણ વર્ષથી વધારેનો સંગ્રહ હોય તો ન જ રાખી શકે. એટલે કે ત્રણ વર્ષથી વધારેનો સંગ્રહ હોય એમની પાસેથી તે લેવાનો હક્ક છે જ.

વિનોબા ભાવે.

★

જન્માષ્ટમી

આવતા રવીવારે શ્રી કૃષ્ણ જયન્તિ (જન્માષ્ટમી)નો પવિત્ર ઉત્સવ છે. કાકા કાલેલકરે તેમના "જીવતા તહેવારોમાં જન્માષ્ટમીને વિષે લખેલું છે તે આજના વખતને, ખાસ કરી દક્ષિણ આફ્રીકામાં, બરોબર બંધબેસતું હોઇ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના વાચકોના મનનાર્થે તે અહિં આપીએ છીએ.

એનો એજ સૂર્ય રોજ ઉગે છે, છતાં દરરોજ નવો પ્રાણ, નવું ચૈતન્ય, નવું જીવન લઇ આવે છે. સૂરજ જૂનો જ છે એમ ધારી પક્ષિઓ નિરૂત્સાહ નથી થતાં. કાલનો જ સુરજ આજે આવ્યો છે એમ જોઇ દ્વિજગણો ભગવાન દિનકરના પરિચયને કારણે નિરાદર નથી કરતા. જે માણસનું જીવન શુષ્ક થઇ ગયું છે, જેની આંખોનું તેજ ઉતરી ગયું છે, જેના હૃદયમાં લોહી ફરતું અટકયું છે, તેને માટે જ સુરજ જુનો છે. જેનામાં પ્રાણનો કંઇ પણ અંશ છે તેને હિસાબે તો ભગવાન સૂર્યનારાયણ નિત્યનૂતન છે. જન્માષ્ટમી પણ દર વર્ષે આવે છે. દર વર્ષે આપણે એની એજ કથા સાંભળીએ છીએ, એને એજ રીતે ઉપવાસ કરીએ છીએ અને એને એજ રીતે કૃષ્ણ જન્મનો ઓચ્છવ કરીએ છીએ.

છતાં હજારો વર્ષો થયાં જન્માષ્ટમી દર વર્ષે તે જગદ્‌ગુરૂનો નવો જ સંદેશો આપણને આપતી આવી છે. કૃષ્ણ પક્ષની અષ્ટમીના વક્રચંદ્રની પેઠે એક પગ ઉપર ભાર મુકી એક પગ વાંકો રાખી શરીરને ત્રિભંગ વાંક આપી બંસીચંદ્ર મુરલીધરે જે દિવસે સંસારમાં પ્રથમ પ્રાણ ફુંકયો તે દિવસથી આજ સુધી દરેક નિરાશ્રિત માણસને આશ્વાસન મળ્યું છે કે, "જે માણસ સન્માર્ગે વળ્યો છે, ધર્મને વળગી રહે છે તેની બાપુ કોઇ કાળે દુર્ગતી નથી."

લોકોને લાગે છે કે ધર્મ એ દુર્બળ લોકોને માટે છે. બહુ બહુ તો વ્યક્તિ વ્યક્તિના સંબંધમાં તેની ઉપયોગીતા હશે. પણ રાજાઓ અને સમ્રાટો તો કરે તે ધર્મ. સામ્રાજ્ય શક્તિ ધર્મથી પર છે. વ્યક્તિનો પુણ્યક્ષય થતો હશે, પણ સામ્રાજ્ય એક અલૌકિક વસ્તુ છે. ઇશ્વરની વિભૂતી કરતાં પણ સામ્રાજ્યની વિભૂતી શ્રેષ્ટતર. સામ્રાજ્ય જ્યારે હાથમાં વિજય પતાકા લઇને દુનીયાપર ફરી વળે છે ત્યારે ઇશ્વર દિવસના ચંદ્રમાની પેઠે કયાંય સંતાઇ રહે છે.

મથુરામાં કંસની ભાવના આવીજ હતી, મગધ દેશમાં જરાસંઘને આમજ લાગતું, ચેદી દેશમાં શિશુપાલની એજ મનોદશા હતી, જલાશયમાં રહેનાર કાલીનાગ આમજ માનતો; દ્વારિકા ઉપર હુમલો કરનાર કાળયવનની ફિલસુફી એજ હતી; પ્રાગજ્યોતિષના મહાપાપી નરકાસુરને એજ કેળવણી મળી હતી; અને દિલ્હીનો સમ્રાટ કૌરવેશ્વર પણ એજ વૃત્તિમાં ઉછરેલો હતો. આ બધા મહાપરાક્રમી રાજાઓ અંધ કે અજ્ઞાન ન હતા. એમના દરબારમાં ઇતિહાસવેત્તાઓ, અર્થશાસ્ત્ર શારદો અને રાજધુરંધર એવા અનેક વિદ્વાનો હતા તેઓ પોતાના શાસ્ત્રો નિચોવી તેનો સાર કાઢીને પોતપોતાના સમ્રાટોને સંભળાવતા. પણ જરાસંઘ કહેતો, 'તમારા ઇતિહાસના સિદ્ધાંતો ધર્મ રહે; મારો પુરૂષાર્થ તો મારા બુદ્ધિ બળથી અને બાહુબળથી એ તમારા સિદ્ધાંતો ખોટા પાડવામાં છે. કાળયવન કહેતો, 'હું એક જ અર્થશાસ્ત્ર જાણું છું: બીજા દેશોને નિચોવીને એમનું ધન હરણ કરવું, ધનવાન થવાનો એજ એક માત્ર સીધો, સહેલો—અને તેથી સશાસ્ત્ર—માર્ગ છે! શિશુપાલ કહેતો, 'ન્યાય અન્યાયની વાત પ્રજાના આપસનાં વિખવાદમાં ચાલી શકે. અમે તો સમ્રાટ રહ્યા. અમારી જાતી જ જુદી. ઇજ્જત અને મોભો એજ અમારો ધર્મ.' કૌરવેશ્વર કહેતો, 'જેટલાં રત્નો છે તે બધાં અમારો વારસો; અમારી પાસે જ તે આવવાં જોઇએ. કેમ કે અમે રત્ન ભોગી છીએ; રત્નનો ઉપભોગ કરવા માટે સરજાયેલા છીએ. દુનીયામાં જેટલાં તળાવ હોય તેટલાં અમારાજ વિહારને માટે છે. સોયની અણી ઉપર રહી શકે એટલી ભૂમી પણ અમે લડયા વગર કોઇને ન આપીએ.'

પક્ષપાતશૂન્ય નારદે કંસને ચેતવી દીધો હતો કે પારકા શત્રુ સામે તું ભલે ફાવ્યો હોય, પણ તારા સામ્રાજ્યની અંદર—રે, તારા ઘરની અંદરજ—તારો શત્રુ પેદા થશે. જે સગી બહેનને તેં આશ્રિતદાસીની સ્થિતિએ મૂકી છે તેના પુત્રને હાથે તારો નાશ થવાનો, કેમકે તે ધર્માત્મા હશે તેનો તેજોવધ કરવાના તું જેટલા પ્રયત્નો કરીશ તેટલા બધાય તેને અનુકુળ જ થઈ પડવાના, કંસે મનમાં વિચાર કર્યો, પાણી પહેલાં પાળ બાંધવી. આટલી ચેતવણી વેળાસર મળી, ને પાણી પહેલી પાળ ન બાંધીએ તો આપણે ઇતિહાસજ્ઞ શાના? આપણે સમ્રાટ શાના? નારદે કહ્યું, 'આ તારી વિનાશકાળની વિપરીત બુદ્ધિ છે. હું કહી રહ્યો છું એ ઇતિહાસનો સિદ્ધાંત નથી, એ ધર્મની અનુભવવાણી છે, એ સનાતન સત્ય છે. વસુદેવ દેવકીનાં આઠ અપત્યોમાંથી એકને હાથે તું જરૂર મરવાનો. તારે માટે એકજ ઉપાય છે. હજી પશ્ચાત્તાપ કર અને શ્રી હરિને શરણે જા,' માની કંસે તિરસ્કારયુક્ત હાસ્યથી જવાબ આપ્યો, 'સમ્રાટો સમરભૂમિ ઉપર પરાજય પામ્યા વગર પશ્ચાત્તાપ કરતા નથી.' 'તથાસ્તુ' કહી નિરાશ નારદ ચાલ્યા ગયા. કંસે વિચાર કર્યો, અત્યાર સુધીના સમ્રાટો ફાવ્યા નહિ એનું કારણ તેમની ગફલત, તેઓએ પૂરતા સાવધાન રહેવું ન જાણ્યું, હું પણ જો ગાફેલ બનું તો મારે પણ પરાજય સ્વિકારવો પડે. પણ તેનું કાંઇ નહિ. જે વીર છે તે હમેશાં જયને માટે મથે અને પરાજયને માટે તઇયાર રહે. હારી જઇએ તેમાં ખોટું નથી પણ ધર્મને નામે શરૂઆતમાં જ વશ થઇએ એમાં નામોશી છે.

(અનુસંધાન પાને ૨૭૬ મે)

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪.

આફ્રિકનનું ભાવિ

કહેવામાં આવે છે કે દરેક વાદળને રૂપેરી રેખા હોય છે. અને હમણાં નાટાલમાં ખુલ્લી પડેલી પડતર જમીનમાં લાગેલી આગથી થએલાં નુકસાનનો આંક કોઈથી ઓછો કાઢી નહિજ શકાય, છતાં આ સંકટનાં વાદળને પણ આશા રૂપી રૂપેરી રેખા રહેલી છે. દાખલા તરીકે એક વસ્તુ તરફ સઘળા નીરીક્ષકોનું ધ્યાન ગયા વિના નહિજ રહ્યું હોય અને તે આ બળી ગયેલા લત્તાઓમાં નેટીવ વસતીનાં આદર્શ વર્તન તરફ. ઘણી વખત આવી ભયંકર આગ, કે ભૂકંપ કે કંઇ પણ કુદરતી કોપ થાય ત્યારે, જે દેશોમાં દક્ષિણ આફ્રીકાના જેવા જાતીય કલહોથી લાગણીઓ ઉશ્કેરાયેલી નથી તેવા દેશોમાં પણ ગંભીર અરાજકતા ફાટી નીકળે છે. તેમ છતાં નાટાલના આગથી સાફ થઈ ગયેલા વિસ્તારોમાં ક્યાંય એવું બનેલું હોવાના ખબરો આવ્યા નથી. તેને બદલે એવા અનેક દાખલા બની ગયા છે જેમાં નેટીવોએ આ સમાન કટોકટીના વખતમાં પોતાના સ્વાર્થનો કશો વિચાર પણ કર્યા વિના સત્તાધીશોને અથવા તો પોતાના માલીકોને મદદ કરેલી છે. તેઓની આ જાહેર લાગણીના કારણે તેઓને ભારે અંગત નુકસાન ભોગવવું પડેલું છે.

એવી જ રીતે, બીજી તરફથી નેટીવોને આગથી થએલાં નુકસાનનાં ઘણા ભાગોમાં ગોરા ખેડૂતોએ નેટીવોને મદદ કરેલી હોવાના દાખલા બનેલા છે. વળી એવા પણ દાખલા બનેલા છે, જેવો કે, પીટરમેરીટ્ઝબર્ગનો અમે ગઈ કાલે જણાવી ગયા હતા, જેમાં અન્ડરબર્ગ વિસ્તારમાં નેટીવોને આગથી થએલાં નુકસાનમાં મદદ કરવા લોંગમારકેટ સ્ટ્રીટ સ્કુલના છઠા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓએ કેકનું વેચાણ કર્યું હતું, જે માનવતાનું કાર્ય લોકોએ સારી રીતે વધાવી લીધુ હતું.

રાજકીય અને જાતીય મતભેદો ગમે તેટલા હોય છતાં આવા દુઃખના સમયે સમાન માનવતાની લાગણી આપણામાંથી સાવ નષ્ટ નથી થઈ એ એક હીંમત આપનારૂં ચિન્હ છે. તેને જીવતી જાગતી રાખવાને આપણે બનતું સઘળું કરવું જોઈએ. તેમ કરવાને આગથી સંકટગ્રસ્ત થએલા નેટીવોના સંકટ નિવારણ અર્થે થતા જુદા જુદા ફાળાઓમાં મદદ આપવા કરતાં વધારે સારો માર્ગ બીજો એકે નથી."

આ 'નાટાલ વિટનેસ' તંત્રીસ્થાનેથી લખેલી નોંધ છે. આ દેશમાં સૌથી વિશેષ કચડાયેલા આફ્રીકનની કદરના આ શબ્દની નોંધ લેતાં અમને આનંદ થાય છે. જે વસ્તુ સરકારને તેમજ સરકારને ટેકો આપનારા સઘળાઓને ઠસવાની જરૂર છે તે એ છે કે આફ્રીકનને ઘણી વખત વર્ણવવામાં આવે છે તેવો તે જંગલી નથી અને આપણે જો જરા વધારે નમ્ર બનીએ—કે જે સંસ્કૃતીની એક નિશાની છે—અને તુમાખી ન બનીએ અને ઉચ્ચતાનો ફાંકો ન રાખીએ—કે જે રાજ્યકર્તાઓને વિષે સર્વસામાન્ય વસ્તુ થઇ પડેલી છે, અને જે, ખાસ કરી આ દેશમાં બહુ મનાઇ રહેલા સુધારા અને સંસ્કૃતિની મોટામાં મોટી ખામી સુચવનારૂં છે, તો આપણે સમજી શકીએ કે આફ્રિકન ગોરાના જેવોજ, બલકે, ઘણી બાબતોમાં તેના કરતાં ચઢીયાતો છે.

તેનો બદલો શું ?

તેમ છતાં તેનો બદલો તેને શું મળે છે? પશુ કરતાં પણ તેના પ્રત્યે ખરાબ વર્તન બતાવાય છે. અહીંથી તહીં તેને લાતો પડે છે. તેના ગોરા માલીકોની ગુલામી કરાવવા તેનો ઉપયોગ થાય છે. પોતાની માતૃભૂમીમાં તેને રહેવાને સ્થાયી ઘર નથી કે જે તે પોતાનું કહી શકે. પોલીસ તેનાપર ફાવે તેવું ઘાતકી વર્તન ગુજારી શકે. ખરૂં છે કે કોઇક એવા દાખલા જો જાહેરમાં આવે તો ન્યાય કચેરી તરફથી ઘટતાં પગલાં લેવામાં આવે છે. પરંતુ જેઓ આંખો ઉઘાડી રાખી ફરે છે તેઓ એ નિહાળતાં ચુકતા નહિ જ હોય કે એવા અસંખ્ય બનાવો બને છે કે જે પ્રકાશમાં કદી આવવા પામતાજ નથી. આફ્રીકનના નેતાઓને પોતાના લોકો માટે ન્યાય માગવાનાજ એક માત્ર કારણે તેની પાસેથી છીનવી લેવામાં આવે છે અને પ્રતિબંધના હુકમોથી તેઓના ઘરમાંજ નજરકેદ કરવામાં આવે છે. એટલુંજ નહિ પરંતુ કોઇ ગોરાની પણ મગદુર નથી કે તે આફ્રીકનનો બચાવ કરે. તેમ કરવા જાય તો તેને પણ ધૂળ ચાટતો કરવામાં આવે. તેનો એક તાજોજ દાખલો રેવરન્ડ ટ્રેવર હડલસ્ટનનો છે, કે જેઓ જોહાનીસબર્ગના વેસ્ટર્ન એરીયાઝ રીમુવલ સ્કીમપર જાહેર ભાષણ આપવા ગયે અઠવાડીએ ડરબન આવ્યા હતા. તેમની સભાપર કેવી વીતી? તેમના પોતાનાપર કેવી વીતી? સ્થાનિક દૈનિક અખબારોને ફાધર હડલસ્ટન શું બોલ્યા તેના કરતાં પોલીસે શું કર્યું તેને પ્રસિદ્ધિ આપવાનું વધારે અગત્યનું લાગ્યું. જોહાનીસબર્ગના વેસ્ટર્ન એરીયાઝમાં વર્ષોથી સ્થાયી વસવાટ કરી રહેલા હજારો આફ્રીકનો અને બીન-ગોરાઓને ઉખેડી કાઢવાની વાત માનવીની માનવતાને આઘાત પહોંચાડનારી છે—જો દક્ષિણ આફ્રીકામાં હાલના તંત્ર હેઠળ માનવતા જેવી વસ્તુ રહેલી હોય તો.

ટુંક સમયમાં જ ફાધર હડલસ્ટનની વલે રેવરન્ડ માઇકલ સ્કોટના જેવી થાય તો કશી નવાઇ નહિ. દક્ષિણ આફ્રીકામાં ખરા ખ્રીસ્તીઓને માટે હવે સ્થાન રહ્યું નથી. જંગલી અને નાસ્તિક કોણ—આફ્રીકનો કે રાજ્યકર્તાઓ? એ એક વિચારવા જેવો પ્રશ્ન થઇ પડ્યો છે. આ સઘળું વિચારતાં જીવ કકળી ઉઠે છે.

તેણે ગુનો શું કર્યો છે?

આ દેશના આફ્રીકને—બીન-ગોરાએ ગુનો શું કર્યો છે? શું એટલોજ કે પોતાની જાતી કે વર્ણના આધારે તેની સામે ભેદ પાડવામાં આવે તેનો તે વિરોધ કરે છે અને પોતાની સંપુર્ણ શક્તિઓ ખીલવવાની સમાન તકોની તે માગણી કરે છે? એ ઇશ્વરદત્ત હક તેને કોણ ઇન્કારી શકે? જેઓ તેમ કરવા મથી રહ્યા છે તેઓ જો સીધા અને સરળ માર્ગે પોતાની ભૂલ નહિ સુધારે તો કડુ માર્ગ લેવો પડશે અને તે વસમો થઇ પડશે.

આ વસ્તુ અમે આફ્રીકનને ઉશ્કેરવા ખાતર નથી કહી રહ્યા. બીજા તેઓ પ્રત્યે વર્તી રહ્યા છે તેવી રીતે તેઓ પ્રત્યે વર્તવાને ઉશ્કેરાવાનું તેઓને નહિ પોસાય. તેઓએ તો ખરા ખ્રીસ્તીઓ—ખરા માનવીઓની જેમ બીજા તરફથી જેવાં વર્તનની પોતે ઇચ્છા કરે તેવું વર્તન તેઓ પ્રત્યે બતાવવા સદા પ્રયત્નવાન રહેવાનું છે.

આફ્રિકનને આજે દિલસોજી કરતાં વધારે વ્યવહારૂ વસ્તુની જરૂર છે. તેમ તે ભિક્ષાપર પણ રહેવા માંગતો નથી. તેની ભલાઇનો બદલો તે એકજ માંગે છે અને તે એ કે આ તેની જન્મભુમીમાં તેને સ્વમાનપ્રિય માનવી તરીકે રહેવા દેવામાં આવે.

બ્રીટીશ અમલ હેઠળ હીંદમાં હીંદીને વિષે કહેવાતું હતું કે: "કુલી અહિ અને કુલી તહિ. કુલીને મારો ઠોબે: પરંતુ સામ્રાજ્યપર સંકટની વેળાએ તેના જેવું રત્ન જડ્યું ન જડે" આજે એજ કહેણી દક્ષિણ આફ્રિકામાં આફ્રિકનને વિષે લાગુ પડે છે.

મીટીંગોપર પોલીસનો દરોડો

ગયા વીક એન્ડના પોલીસે બે મીટીંગો પર દરોડો પાડ્યો હતો. એક મીટીંગ શનીવારે બપોરે ક્રાજી મેમોરીયલ હોલમાં જોહાનીસબર્ગના વેસ્ટર્ન એરીયાઝમાંથી આફ્રિકનો અને અન્ય બીન-ગોરાઓને ઉખેડી કાઢવાની સરકારની યોજના પર જોહાનીસબર્ગના રેવરન્ડ ફાધર હડલસ્ટન, જેઓ કચડાએલા લોકોના ખરા મીત્ર છે, તેમને સાંભળવા મળી હતી. મીટીંગમાં હાજર રહેલા સઘળાના સી. આઇ. ડી. સ્પેશ્યલ બ્રાંચના પોલીસોએ નામો નોંધ્યાં હતાં. કેપટન લેમ્પ્રેક્ટ, જે તેના મુખ્ય હતા, તેણે કહ્યું કે ૧૯૧૭ના ક્રીમીનલ પ્રોસીજર એન્ડ એવીડન્સ એકટની રૂએ પોલીસને મળેલી સત્તાના આધારે આ પગલુ લેવાયું હતું.

મીટીંગે વેસ્ટર્ન એરીયાઝ રીમુવલ સ્કીમ, ગ્રુપ એરીયાઝ એક્ટ અને પોલીસની આ રીતની બ્હીવડામણીને વખોડી કાઢનારા ઠરાવો પસાર કર્યા હતા.

ફાધર હડલસ્ટને કહ્યું કે વેસ્ટર્ન એરીયાઝ રીમુવલ સ્કીમ એ ગ્રુપ એરીયાઝ એક્ટનું ખરાબમાં ખરાબ સ્વરૂપ છે. આજે જ્યારે જોહાનીસબર્ગના શેન્ટી ટાઉનોમાં આફ્રિકનોને રહેવા માટે ૫૦,૦૦૦ ઘરોની તાત્કાલીક જરૂર છે ત્યારે ૬૦,૦૦૦ લોકોને સરકાર પોતાના સ્થાયી રહેઠાણોમાંથી હાંકી કાઢવા માગે છે.

વેસ્ટર્ન એરીયાઝની ખામી માત્ર એજ છે કે તેમાં ભીડ બહુ થઇ છે. તેનો ઇલાજ સહેલો છે—જેઓ વધારાના ભાડુતો છે તેઓને માટે ઘરો બાંધવામાં આવે.

મીટીંગ પુરી થયા બાદ સી. આઇ. ડી. એ મીટીંગના પ્રમુખ મી. જોન હુગેન્ડી અને ડરબનના વકીલ મી. આર્નસ્ટાઇનના પત્નિના ફ્લેટોની ઝડતી લીધી હતી.

જોહાનીસબર્ગ પાછા જઇ ફાધર હડલસ્ટને જણાવ્યું હતું કે તેઓ ડરબન ગયા ત્યારે આખો વખત પોલીસ તેમના પર ચોકી કરી રહી હતી. એરપોર્ટપર પહોંચ્યા ત્યારે ત્યાં પણ હતી. તેઓ ભાષણ કરતા હતા ત્યારે આખો વખત પોલીસ નોંધ લઇ રહી હતી. તેમણે કહ્યું: "આ ત્રીજી મીટીંગ હતી જેમાં તેઓ વેસ્ટર્ન એરીયાઝ પર બોલ્યા હતા અને ત્રણે પ્રસંગે પોલીસની હાજરી હતી. "તેનો અર્થ તો એ થયો કે મારી પ્રમાણીકતા પર શંકા લાવવામાં આવે છે. મેં કશો ગુનો કર્યો હોય તો તે કેમ બતાવવામાં આવતો નથી. આ સ્થિતિ ક્યાં સુધી સહન કર્યા કરવી?"

બીજી મીટીંગમાં પોલીસ

એક મીટીંગ નોર્થ ફોરટપર ફેઅર્સ સ્ટેશનની નજીદીક એક સ્કુલમાં મળી હતી. કોંગ્રેસ ઓફ ધી પીપલ (જનતાની કોંગ્રેસ) બોલાવવાને માટે નેશનલ એકશન આ કાઉન્સીલની ખાનગી મીટીંગ હતી. તેમાં આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસ, સાઉથ આફ્રીકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ, સા. આ. કોંગ્રેસ ઓફ ડેમોક્રેટસ અને સા. આ. કલર્ડ પીપલ્સ ઓરગનાઇઝેશનના પ્રતિનિધિઓ એકઠા થયા હતા. દક્ષિણ આફ્રીકાને માટે ફ્રીડમ્સ ચાર્ટર (સ્વાતંત્ર્ય ખરીતો) ઘડવાને આ કોંગ્રેસ બોલાવવામાં આવનાર છે. મીટીંગનું પ્રમુખસ્થાન ચીફ લુહુલીએ લીધું હતું. તેમના પર તેમના રહેઠાણના પ્રગણાના વિસ્તારની બહાર જવાનો મનાઇ હુકમ હોવાના કારણે આ મીટીંગ તેમના પ્રગણામાં ભરવામાં આવી હતી.

આ મીટીંગની ડરબન અને જોહાનીસબર્ગની પોલીસે ઝડતી લીધી હતી અને કેટલાક કાગળીઆ લઇ ગઇ હતી, રાજદ્રોહને લગતા કાયદાની રૂએ વોરન્ટ લઇને પોલીસ આવી હતી.

મીટીંગે ઠરાવ કર્યો હતો કે "પોલીસ રીતસરનું બ્હીવડામણી આપવાનું કામ કરી રહી છે. ન્યાય મંત્રી પોલીસદળનો ઉપયોગ કાયદો અને સુવ્યવસ્થા જાળવવાને નથી કરી રહ્યા પરંતુ નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના રાજકીય હેતુઓ પાર પાડવાને કરી રહ્યા છે. એમ કહેવું કે અમારી આ શાંતીભરેલી મીટીંગ, જેનો હેતુ દક્ષિણ આફ્રીકામાં લોકશાહીના સવાલને આગળ ધપાવવાનો છે, તે એક ગુનો છે, એ મુર્ખતા જ ગણાય.

મીટીંગ બાદ ચીફ લુહુલીએ આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ તરીકે નીચે પ્રમાણે નિવેદન બહાર પાડયું હતું:

"આ નેશનલ એકશન કમીટીને દક્ષિણ આફ્રીકાના જુદા જુદા ભાગોમાં આપણી લડતે કરેલી પ્રગતીથી ઘણો સંતોષ થયો છે. હું લોકશાહીમાં માનનારી યુનીયનની સઘળી સંસ્થાઓને વિનંતિ કરૂં છું કે જનતાની કોંગ્રેસને આ દેશમાં મોટામાં મોટી સંસ્થા બનાવવાને તેઓએ આજેજ જોડાઇ જઇ સક્રીય ભાગ લેતા થઇ જવું જોઇએ. આ કોંગ્રેસ બોલાવનારી સંસ્થાઓપર મોટી જવાબદારી રહેલી છે. મારી વિનંતિ છે કે સૌએ પોતાના સઘળા સાધનો વડે દક્ષિણ આફ્રિકાના સઘળા ભાગોમાં આઝાદીના સ્વયંસેવકોની ભરતી કરવી જોઇએ કે જેથી તેઓની સંખ્યા ૫૦ હજારની આપણી ધારણા કરતાં પણ વધી જાય."

વિવિધ ખબરો

ફીનીક્સ સંસ્થાને કસ્તુરબા સ્મારક સ્કુલ માટે મળેલી રકમ

ગયા સોમવારે શ્રી મણીલાલ ગાંધીએ સ્ટેંગરની મુલાકાત લીધી હતી તે વખતે ત્યાંના જાણીતા વતની કાઉન્સીલર મી. ઇ. એમ. મુલ્લાંની પ્રેમભરી મદદથી સ્ટેંગરના ભાઇઓ તરફથી ફીનીક્સ સંસ્થાના કસ્તુરબા સ્મારક સ્કુલના મકાન માટે મળેલી પા. ૬૭–૧૪–૦ની રકમ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ. શ્રી મણીલાલ ગાંધી ખાસ કરી, પોતાના કીમતી વખતનો ભોગ આપી સઘળા ભાઇઓની મુલાકાત કરાવવા બદલ મી. ઇ. એમ. મુલ્લાંનો તેમજ તેમનો પ્રેમ ભર્યો સત્કાર કરવા બદલ સ્ટેંગરના સઘળા ભાઇઓનો અંગત આભાર માને છે.

અખબારો, પુસ્તકો, સામયિકો અને માસિકો પરનો નીકળી ગયેલો પ્રતિબંધ

સ્વદેશથી આજ સુધી નીયમીત આવતાં અખબારો, પુસ્તકો સામયિકો અને માસિકો ગયા માસમાં નહિ આવતાં આ દેશના લોકો વિસ્મય પામ્યા હતાં કે અચાનક આ શું થયું? આ દેશના લોકોને માતૃભુમી સાથેનો સંબંધ કંઇ પણ હોય અને સંસ્કૃતી કંઇક પણ ટકી રહેતી હોય તો તે ત્યાંથી આવતાં પુસ્તકો, અખબારો, સામયિકો, માસિકો વિગેરે સાહિત્ય દ્વારાજ. એ જો અટકી ગયાં તો જીવનદોરી તુટી ગયા જેવું થઇ પડે. આથી ગયા માસમાં અખબારો વિગેરે નહિ આવતાં લોકો ઘણા નિરાશ થયા હતા. એ પરથી અમે તુરતજ હીંદના ટપાલ અને તાર ખાતાંના પ્રધાનપર કાગળ લખ્યો હતો. જેના જવાબમાં હમણાજ અમને ટપાલ અને તાર ખાતાંના ડાયરેક્ટર જનરલનો કાગળ મળેલો છે જેમાં તેઓ જણાવે છે કે, સ્વદેશથી આવતાં તેમજ અહિંથી જતાં સઘળાં અખબારો, પુસ્તકો, સામયિકો અને માસિકોપરનો પ્રતિબંધ હીંદ સરકારે ખેંચી લીધો છે જેથી ભવિષ્યમાં એ સંબંધમાં કશી અડચણ નહિ નડે.

ડા. વલ્લભભાઇ પટેલ

જોહાનીસબર્ગના ડા. વલ્લભભાઇ જી. પટેલ જેઓ કાયમને માટે સ્વદેશ ગયા છે તેઓ સુરતમાં આવેલી "સોનાવાલા રામપુરા અશક્તાશ્રમ હોસ્પીટલ"માં ચીફ મેડિકલ ઓફીસર તરીકે કામે લાગી ગયા છે. આ હોસ્પીટલમાં ૧૦૦ બેડની વ્યવસ્થા છે જેમાંના ૬૦ બેડો તદન મફત છે. સુરત જીલ્લાના તમામ ગરીબ વર્ગના દર્દીઓ એનો લાભ મેળવી શકે છે. સુરત જીલ્લાની જનતાને મોટાં ઓપરેશનો માટે મુંબઇ, અમદાવાદ, આણંદ જવાની તકલીફ પડતી હતી. ડા. પટેલ મેડિકલ, સર્જીકલ તથા આંખની સારી ડીગ્રીઓ ધરાવતા હોઇ સુરતની અને સુરત જિલ્લાની જનતાને તેનો સારો લાભ મળી રહ્યો છે. શ્રી પટેલનું નિવાસસ્થાન પણ હોસ્પીટલના મકાન સાથે જ છે.

સ્વાતંત્ર્ય દિન

ઓગસ્ટ તા. ૧૫મીના હીંદ સ્વાતંત્ર્ય દિનની ઉજવણી યુનીયનમાં ઠેકઠેકાણે થઇ હતી. ડરબનમાં નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ, સુરત હીંદુ એસોસીએશન વિગેરે સંસ્થાઓ તરફથી સભાઓ થઇ હતી. જોહાનીસબર્ગમાં શ્રી ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજે જોહાનીસબર્ગના મહાત્મા ગાંધી હોલમાં ભક્તિએ દિવસ ઉજવ્યો હતો. પ્રમુખસ્થાને શ્રી પ્રાણશંકર સોમેશ્વર જોશી હતા. સવારે શ્રી ગાંધી હોલ ઉપર રાષ્ટ્રધ્વજ ફરકાવવામાં આવ્યો હતો, હવન, પ્રાર્થના અને રાષ્ટ્રગીત થયા હતાં. સાંજે એક ચિકાર સભા ભરાઇ હતી તેમાં સ્ત્રી પુરૂષોએ ભાગ લીધો હતો. શ્રી છોટુભાઇ મ્હેતાએ પ્રાર્થના કરાવી હતી અને શ્રી ઇશ્વરલાલ મહારાજે ભજનો ગાયા હતાં. પ્રમુખશ્રીએ તેમજ જસમતભાઇ નાનાભાઇ, સેરેન્દ્રરાય મ્હેડ, મગનભાઇ ભગુભાઇ, રણછોડજી પાટીદાર, લલ્લુભાઇ મોદી, રણછોડજી નાગરજી, કુવરજી તળડીઆ, ઉકાભાઇ નાથુભાઇ, વનમાળી પ્રેમાભાઇ વિગેરેએ પ્રસંગિક વિવેચનો કર્યાં હતાં. શ્રી ગોવીંદભાઇ પરમારે એક રાષ્ટ્રીય ગીત ગયું હતું. સભાએ હીંદને શુભેચ્છા દર્શાવનારો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો.

—શ્રી ટ્રાંસવાલ ભારતીય મહિલા મંડળના આશરા હેઠળ ટેરેસ રોડ ઉપર આવેલા પાટીદાર હોલમાં દર શનીવારે બપોરે ૨થી ૪ સુધી ધાર્મીક સત્સંગ રાખવામાં આવ્યો છે, જેમાં શ્રી ઉમિયાશંકર જોખાકર એક કલાક ધાર્મીક વિષય ઉપર વાંચન પ્રવચન કરે છે. સૌ બહેનોને એનો લાભ લેવા આગ્રહભરી નમ્ર વિનંતી છે.

—મુંબઇમાં વિજળી ચિતા શરૂ થવાની છે. પુખ્ત ઉંમરના મૃત દેહને અગ્નિદાહ દેવાનો રૂા. ૧૭–૮–૦ અને ૧૨ વર્ષથી હેઠળના બાળકોના મૃત દેહનાં રૂા. ૮–૧૨–૦ લેવામાં આવશે.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

"ડરબનનું ટકાઉ આદુ ૧૦ પેની રતલ, મોટી કળીનું લસણ શી. ૧–૬ રતલ.

સુરણ, રતાળુ, આંબા હળદ, લીલી હળદની મોસમ ચાલુ થઇ છે. કપુરી અને ચેવલી પાન ૫/– રતલ, પોસ્ટેજ જુદું. ગોળ બાસકીટ ૧૦/૬, લાંબી અને સ્કવેર બાસકીટો ૧૬/૦ ડઝન. હગો ચોખા, દાળ વિગેરે દરેક જાતની ગ્રોસરી અને મસાલો રાખીએ છીએ.

રોડેશીઆ, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલ્જીયમ કોન્ગોના ઓરડરો પર પુરતું ધ્યાન આપી કોઇ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવીને મોકલશું.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

એટલું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઇફ ઓફ કેનેડા

ઉપરોક્ત કંપનીના હમો સત્તાવાર એજન્ટ છીએ.

ઉપરાંત

દક્ષિણ આફ્રિકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગુડ હોપ પ્રોવીન્સીયલ ડીવીઝનના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાન્તરકાર છીએ તેમજ અત્રેની ઇમીગ્રેશન અંગેનું કોઇ પણ જાતનું કામકાજ વિના વીલંબ ત્વરીત ગતીએ થઇ શકે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000 000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance.

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.
Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road, — CAPETOWN
P.O. Box 4624. Phone 32390

બસુટોલેન્ડથી અવાજ

પીટ્સીસ નેક, પી. ઓ. બુથાબુથી બસુટોલેન્ડથી મી હાસમ તાર લખે છે:

"હું બસુટોલેન્ડનો હીંદી છું. મારે નિશાળે જનારા છ છોકરાં છે. જેઓ જુદાં જુદાં ધોરણોમાં છે. મારો એક છોકરો, જેણે બસુટોલેન્ડ હાઇ સ્કુલમાં ૧૯૫૩માં મેટ્રીક સુધીનો અભ્યાસ પુરો કર્યો છે, તે આર્થીક મુશીબતોના કારણે હવે યુનીવર્સીટીમાં દાખલ થઇ શકતો નથી.

હીંદ સરકાર તરફથી તેને માટે સ્કોલરશીપ મેળવવાના પ્રયત્નો કર્યા હતા પરંતુ તે નિષ્ફળ નીવડયા છે. મારો છોકરો, જેની વય ફક્ત ૧૯ વર્ષની છે, તે ઉચ્ચ શિક્ષણને માટે કોલેજમાં દાખલ નથી થઇ શકતો તેથી ઘણોજ નિરાશ છે.

બસુટોલેન્ડના સરકારી ખાતામાં હીંદી મો પ્રત્યે ઘણો ભેદભાવ રાખવામાં આવે છે અને તેઓપર પ્રતિબંધો મુકવામાં આવે છે તેથી ખર્ચ પુરો પાડી શકાય તેટલો વેપાર થઇ શકતો નથી. લાયસેન્સો માટેની અરજીઓ મોટે ભાગે નામંજુર કરવામાં આવે છે. આથી જો મને બહારથી મદદ નહિ મળે તો મને ભય છે કે મારા છોકરાનું શિક્ષણ રખડી જશે અને તે સાથે તેનું ભવિષ્ય પણ એળે જશે. અહિંનું સરકારી ખાતું હીંદી વિદ્યાર્થીઓને બરસરી પણ આપવા તઇયાર નથી.

આ કારણોને લઇને મદદને માટે તમને અપીલ કરવાની મને ફરજ પડી છે.

મારી એટલીજ વિનંતિ છે કે તમારૂં લોકપ્રિય પત્ર, જેનો હું પણ એક વાચક છું, તે દ્વારા મારા છોકરાની મુસ્કેલી હિંદી ભાઇઓની જાણમાં લાવશો અને ઉપર જણાવેલી મારી મુસીબતથી તેઓને વિદિત કરશો. મને પુર્ણ વિશ્વાસ છે કે મારી આ વિનંતિ ને દાદ દેવાની દિલસોજીથી તમે કૃપા કરશો તો હું સફળ થઇશ.

મારો છોકરો બની શકે તો ફોર્ટહેર યુનીવર્સીટીમાં બી.એસ.સી ની પરિક્ષા આપવા ઇચ્છે છે. જે પછી તે દાકતરીના અભ્યાસ માટે પરદેશ જવા હીંદ સરકારને સ્કોલરશીપ માટે ફરી અરજી કરશે. હીંદના કેળવણી ખાતાં ના અધિકારીઓએ પરદેશીઓને સ્કોલરશીપ આપવા માટે બી.એસ.સી ની પરિક્ષામાં પાસ થએલ હોવાની શરત મુકી છે.

(સહી) હાસમ તાર

Pitse's Nek
P. O. Butha Buthe
Basutoland.

[નોંધ: તપાસ કરતાં અમને સંતોષ થયો છે કે બસુટોલેન્ડમાં હીંદીઓની સ્થિતિ વિષે ઉપલા પત્રમાં જણાવેલી હકીકતમાં ઘણું સત્ય રહેલું છે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે આ પત્ર પર યુનીયનના આપણા કોઇક પરોપકારી ભાઇઓની નજર પડશે અને જરૂરી મદદ કરવાને પ્રેરિત થશે.—અ.ઇ.ઓ.]

જન્માષ્ટમી

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

ધર્મનું સામ્રાજ્ય સાધુ-સંત-વેરાગી અને દેવ-બ્રાહ્મણોને મુબારક હો. હું તો સમ્રાટ છું. હું તો એક શક્તિને જ ઓળખું, ક્રુર થઇ કંસે વસુદેવનાં સાત નિરપરાધી બાળકોનાં ખુન કર્યા. કૃષ્ણજન્મ વખતે ઇશ્વરી લીલા ચાલી અને કૃષ્ણપરમાત્માને બદલે કન્યાદેહ-ધારી શક્તિ કંસને હાથ આવી. કંસે તેને જમીન ઉપર પછાડી, પણ શક્તિ થી કંઇ રક્ત ઓછી જ મરવાની હતી? વસુદેવે શ્રી કૃષ્ણને ગુપ્ત રૂપે ગોકુળમાં આણી રાખ્યા. પણ પરમાત્માને કશી જ વસ્તુ છાની રાખવી ન હતી. પરમાત્માને ક્યાં જાહેરાતની બીક હતી? ભોઠાં પડેલા કંસને શક્તિએ અટ્ટહાસ કરી કહ્યું: 'તારો શત્રુ તો ગોકુળમાં દિન દુગુના ઓર રાત ચૌગુના વધે છે.' મથુરા થી ગોકુળવૃંદાવન બહુ દુર નથી. ચાર પાંચ ગાઉ પણ નહિ હોય. કૃષ્ણને મારવાના જેટલા સુઝયા તેટલા પ્રયત્નો કંસે કરી જોયા પણ શ્રીકૃષ્ણનું મરણ શામાં છે એજ તે સમજી શકયો નહિ. શ્રીકૃષ્ણ અમર તો હતાજ નહિ, તેમ મરણાધીન પણ હતા નહિ. ધર્મકાર્ય કરવા માટે તેઓ આવેલા. ધર્મનું રાજ્ય સ્થાપન ન થાય ત્યાં સુધી તે કેવી રીતે વિરામ પામે? કંસને થયું કે શ્રીકૃષ્ણને આપણા દરબારમાં બોલાવીને તેમનું મોત કરીએ. પણ ત્યાંજ તેની બાજી બગડી કેમ કે કંસની પ્રજાએ પરમાત્મતત્ત્વ ઓળખ્યું અને પ્રજા પરમાત્માને જ અનુકુળ થઇ ગઇ.

કંસનો નાશ જોઇ જરાસંધે ચેતવું જોઇતું હતું પણ જરાસંધને થયું કે 'ના, કંસ કરતાં હું વધારે સાવચેત છું; મેં અનેક ભિન્ન ભિન્ન અવયવો સાંધીને મારૂં સામ્રાજ્ય-શરીર પ્રબળ કરેલું છે. મલ યુદ્ધમાં મારો બરોબરીયો કોણ છે? મારી નગરીનો કોટ દુર્ભેદ્ય છે. મને બીક શાની?' જરાસંઘનાં પણ દાતણના જેવાં બે ફાડચાં થયાં. કાલિનાગ તો પોતાના જલસ્થાનને સલામતીનો નમુનો માનતો હતો. એનું વિષ અસહ્ય હતું. ફુંફકાર માત્રથીજ મોટ મોટી સેનાઓને મારી નાખે તેના વિષનું પણ કશું ચાલ્યું નહિ. કાળયવન ચડાઇ કરી આવ્યો, પણ સુતેલા મુચકુન્દના ક્રોધાગ્નિથી વગમાંજ બળી મુઓ. નરકાસુર એક સ્ત્રીને હાથે પરાભૂત થયો અને મરાયો. કૌરવેશ્વર દુર્યોધન દ્રૌપદીના ક્રોધાગ્નિમાં ભસ્મ થયો, અને શિશુપાલને તેણે કરેલી ભગવન્નિંદાએજ મારી નાખ્યો.

ષડ્ રિપુ જેવા આ છ સમ્રાટો મરી ગયા. સપ્તલોક અને સપ્ત પાતાળ સુખી થયાં અને જન્માષ્ટમી સફળ થઇ. છતાં દર વર્ષે આપણે એ ઉત્સવ શા માટે ઉજવીએ છીએ? એટલાજ માટે કે હજી આપણા હૃદયમાંથી તેમજ સામાજીક જીવનમાંથી ષડ્રિપુનો નાશ થયો નથી. તેઓ આપણને અસંત પીડે છે. આપણે લગભગ નાસીપાસ થઇએ છીએ. એવે પ્રસંગે આપણા હૃદયમાં કૃષ્ણચંદ્રનો જન્મ થવો જોઇએ.

'જ્યાં પાપ છે ત્યાં પાપ પુંજહારી પણ છે.' એ આશ્વાસનનો આપણા હૃદયમાં ઉદય થવો જોઇએ. મધ્ય-રાત્રીના અંધકારમાં કૃષ્ણચંદ્રનો ઉદય થાય તોજ નિરાશ થએલી દુનીયા આશ્વાસન લઇ શકે અને ધર્મમાં દૃઢ રહી શકે.

મીસીસ જાલભાઇ રૂસ્તમજીના માતુશ્રીનું અવસાન

મીસીસ જાલભાઇ રૂસ્તમજીના માતુશ્રી ધનબાઇજી એદલજી બીલીમોરી વાલાનું મુંબઇમાં લાંબી મુદતની માંદગી બાદ રવીવાર ઓગસ્ટ તા. ૧૫મીના ૯૦ વર્ષની પાકટ વયે અવસાન થયું છે. ઇશ્વર મરહુમના રૂહને ચિરશાંતી બક્ષે. મીસીસ જાલભાઇ રૂસ્તમજીને થએલી મહાન ખોટમાં તેમને ધીરજ અને હીંમત બક્ષે.

આભાર

લ્યુઇટ્રીખાર્ટના શ્રી. મણીલાલ કે. સુંદરજી ટુંક મુદતપર તેમના ધર્મ પત્નિના થએલાં કરૂણ અવસાનમાં જે ભાઇઓએ તાર, ટપાલદ્વારા તેમજ જાતે હાજર થઇ તેમના દુઃખમાં દિલાસો આપ્યો હતો તેઓ સર્વેનો પોતાની વતી તેમજ પોતાના કુટુમ્બીજનો વતી હાર્દીક આભાર માને છે.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૨૧૩ મેકાસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફલોર, ફેરેરારટાઉન, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૨૬૫૪.

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૪ ઓગસ્ટ—સપટેમ્બર	હીંદુ ૨૦૧૦ શ્રાવણ	મુસલમાન ૧૩૭૩ ૧૩૭૪ જીલહજ—મોહરમ	પારસી ૧૩૨૩—૧૩૨૪ ફરવદીન	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.	ધાર્મીક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૨૦	વદ ૭	૨૦	૨૩	૬-૨૭	૫-૩૪	
શની	૨૧	„ ૮	૨૧	૨૪	૬-૨૭	૫-૩૪	કૃષ્ણ જયન્તિ (ગોકળઅષ્ટમી)
રવી	૨૨	„ ૯	૨૨	૨૫	૬-૨૭	૫-૩૪	
સોમ	૨૩	„ ૧૦	૨૩	૨૬	૬-૨૬	૫-૩૫	
મંગળ	૨૪	„ ૧૧	૨૪	૨૭	૬-૨૬	૫-૩૫	
બુધ	૨૫	„ ૧૨	૨૫	૨૮	૬-૨૬	૫-૩૫	
ગુરૂ	૨૬	„ ૧૩	૨૬	૨૯	૬-૨૫	૫-૩૬	
શુક્ર	૨૭	„ ૧૪	૨૭	૩૦	૬-૨૫	૫-૩૬	
શની	૨૮	„ ૦	૨૮	ગા	૬-૨૫	૫-૩૬	
રવી	૨૯	સુદ ૧	૨૯	ગા	૬-૨૪	૫-૩૭	
સોમ	૩૦	„ ૨	૧	ગા	૬-૨૪	૫-૩૭	મુસ્લીમોનું નવું વર્ષ (મોહરમ)
મંગળ	૩૧	„ ૩	૨	ગા	૬-૨૪	૫-૩૭	
બુધ	૧	„ ૪	૩	ગા	૬-૨૩	૫-૩૮	
ગુરૂ	૨	„ ૫	૪	૧	૬-૨૩	૫-૩૮	પારસી નવું વર્ષ (પતેતી)

ગોવાથી આવેલા વિરોધી ખબરો

પાંજીમ (ગોવા)થી ઓગસ્ટ તા. ૧૫ મીના 'નાટાલ મરક્યુરી' એ નીચે પ્રમાણે ખબર આપ્યા હતા.

આજે આખા ગોવાનો શાંતીથી કબજો લઇ લેવાની હીંદમાં આપવામાં આવેલી ધમકી ઠંડી પડી ગએલી જણાય છે. માત્ર સરહદ ઉપર કેટલાક નાના બીન અસરકારક દેખાવો થયા હતા.

અત્યાર સુધીમાં એકજ અપવાદ સિવાય પોરચુગીઝો સરહદને ઓળંગ નારા કોઇ પણ સ્વિકારાયેલા વર્ગોને જ્યાં સુધી તેઓ છેક પોરચુગીઝ ભૂમી ની અંદર દાખલ ન થાય ત્યાં સુધી ગેરકાયદે વસાહતીઓ તરીકે નહિ પકડ વાની પોતાની નીતી અમલમાં મુકી શકયા છે.

હજુ સુધી કોઇ પણ સ્થળે સ્થિતિ હાથ બહાર ગઇ હોવાના અથવા લશ્કરને બોલાવવાની જરૂર પડયાના ખબર આવ્યા નથી. પકડાએલાઓને ઘણું કરી એક માસ કેદમાં રાખવામાં આવશે અને પછી તેઓને હીંદની સર હદમાં દેશ નીકાલ કરવામાં આવશે.

ગોવાના ગવરનર-જનરલે જનરલ ગ્યએડીઝે આજે રાતે મને કહ્યું કે: સંપુર્ણ હાર થઇ છે. હું ધારતો નથી કે તેઓ ફરીથી પ્રયત્ન કરે પરંતુ કરે તો પણ તેઓ વધારે આગળ જઇ નહિ શકે.

આજે રાજધાની પાંજીમમાં હીંદનો વાવટો ફરકાવવા જેવા ગુના માટે માત્ર ચાર ધરપકડો થઇ હતી. એક હઠીલો ત્રણ ગવરનર-જનરલના અઢારમી સદી ના મહેલની બહાર પોતાનો વાવટો લઇને બેઠો હતો. "હું તો મારા વધુ સાથીઓની આશા રાખતો હતો" એવી વિરોધની બુમો પાડતો તેને ત્યાં થી દુર કરી દેવામાં આવ્યો હતો.

લીઝબનનો હેવાલ

એજ દિવસે લીઝબનથી સાપા-રોપ ટરે નીચે પ્રમાણે હેવાલ આપ્યો હતો જે ઓલ ઇન્ડિઆ રેડીયો પર સંભળા યેલા ખબર સાથે વધારે બંધબેસતો હતો. પોરચુગીઝ નેશનલ રેડીયોએ જણાવ્યું હતું કે દેખાવો કરનારા બે ટોળાં ગોવાની સરહદ ઓળંગી ગયા હતા. પોલીસે તેઓને પકડી રાખ્યા હતા.

દેખાવ કરનારાઓ ગોવન નેશનલ કોંગ્રેસના જનરલ સેક્રેટરી મી. એનથની ડી સોઝાની સરદારી નીચે કારવારથી સાત માઇલ કાદવ ખુંદીને ગોવાની સરહદે પહોંચ્યા હતા. સરહદપર જ્યાં પથરા અને કાંટાળા તારની વાડ કર- વામાં આવી હતી ત્યાં તેઓને ત્રણ સશસ્ત્ર પોલીસ મળ્યા હતા અને તેઓ પોરચુગીઝ સરહદમાં દાખલ થતા હોવાની તેઓને ચેતવણી આપી હતી. તેઓ વાડપરથી કુદી ગયા અને બેએની હારમાં ભારતનો ધ્વજ હાથમાં લઇ ગોવાની રાજધાની પાંજીમ ભણી કુચ કરવા લાગ્યા.

પાછળથી આખી ટુકડી પોલીસના કબજામાં જતી જોવામાં આવી.

હીંદની પોલીસે પ્રજા સમાજવાદી પક્ષની ટુકડીના નેતા શ્રી ઇશ્વરલાલ દેસાઇ જે મુંબઇની ઉત્તરે આવેલા પોરચુગીઝ સંસ્થાન દામાઉમાં દાખલ થવા જતા હતા તેમની ધરપકડ કરી હતી. તેમના સઘળા સાથીઓને પણ પકડવામાં આવ્યા હતા. પોલીસે શાંતી કુચને તેઓ હીંદના વતનીઓ હોવાના આધારે અટકાવી હતી. અને તેઓને સરહદની નજીકના વાપી શહેર માં પાછા મોકલી દીધા હતા. અહિં પ્રજા સમાજવાદી પક્ષના ૧૨૦૦ ઉપર સ્વયંસેવકો દેખાવોમાં ભાગ લેવાના હતા.

પોલીસે સમાજવાદીઓને અટકાવ્યા બાદ શ્રી ઇશ્વરલાલ દેસાઇએ શ્રી નેહરૂ ના હુકમનો વિરોધ કરનારી અપીલ મોકલી હતી અને સરહદપર શાંતીના દેખાવો ચાલુ રાખવા હાકલ કરી હતી.

શ્રી દેસાઇએ, શ્રી નેહરૂને અપીલ માં જણાવ્યું હતું કે ૧૨૪૭ હીંદી નાગરીકો સાથે હું અહિંસાથી પોર- ચુગીઝ સંસ્થાનમાં દાખલ થવા અને દામાઉ, જે આપણી આઝાદ ભૂમીનો એક કમનસીબ ભાગ છે, તેમાંના આ- પણા ભાઇઓને મુક્ત કરવા જાઉં છું. તેમ કરવામાં આપણા મહાન ગુરૂ ગાંધી જીના શિક્ષણને અનુસરી રહ્યો છું. આઝાદીના આવા માંગલિક દિવસે આપણા ભાઇઓને અહિંસાથી મુક્ત કરવાનાં સુંદર કાર્યના આપના સંદેશા ઓને હું અમલમાં મુકી રહ્યો છું.

આપણા વડા પ્રધાન તેમજ રાષ્ટ્ર નેતાઓને પગે પડી વિનંતિ કરૂં છું કે ગોવનોએ ઉપાડેલી મુક્તિની લડત આગળ ધપાવવાને મને દામાઉમાં દાખલ થવાની પરવાનગી આપો.

શ્રી નેહરૂએ આજે જણાવ્યું હતું કે ગોવા આજે દુનીયાના સઘળા દેશોને માટે એક કસોટી રૂપ છે. અને તેઓ કેવી વલણ લે છે તેના પરથી સંસ્થાન વાદના પ્રશ્ન વિષે તેઓ શું ધારે છે એ દેખાઇ આવશે.

આઝાદીના સાતમા વાર્ષીકોત્સવ વખતે એક લાખની મેદની સમક્ષ તેમણે કહ્યું કે, ગોવા મુક્ત થશેજ અને આઝાદ હીંદની સાથે જોડાઇ જશે.

દુનીયાના દેશો જો પોરચુગાલને ખરી સલાહ આપશે તો ગોવાનો પ્રશ્ન શાંતીથી ઉકેલાઇ જશે. પરંતુ જો ખોટી સલાહ આપશે તો તકરાર વધશે અને સ્થિતિ વધારે તંગ બનશે. સોમ વારનો લીઝબનથી સાપાનો સંદેશો જણાવે છે કે પોરચુગીઝ પરદેશ મંત્રી ડો. પાઉલો કુનહાએ જણાવ્યું કે પોરચુગીઝ સંસ્થાનો પરની રવીવારની કુચ નિષ્ફળ નીવડવાનું કારણ આંતર રાષ્ટ્રીય ખળભળાટ છે. પરંતુ જોખમ હજુ ઘણું ગંભીર છે. આક્રમણ હમણા તે માટે અટકેલું છે પણ તેનું જોખમ ઝઝુમી રહ્યું છે.

તેમણે કહ્યું કે પોરચુગાલ નવી દિલ્હી સાથે મંત્રણા કરવા તઇયાર છે પરંતુ હીંદમાંના પોરચુગીઝ સંસ્થાનો પરના પોરચુગાલની કુલ સત્તાના હકની ચર્ચા નહિ થઇ શકે.

એ હકની ચર્ચા કરવાની ના પાડ વાથી તેમના પર સંસ્થાનવાદનો આ- રોપ મુકવાનો શું તેને ભય નથી લાગતો? એ પ્રશ્નના જવાબમાં ડો. કુન્હાએ કહ્યું કે હીંદના પોરચુગીઝ રાજ્યો સંસ્થાન નથી. ત્યાં એક પ્રજાએ બીજી પર વર્ચસ્વ ચલાવવાનો સવાલ છેજ નહિ. પોરચુગીઝ હીંદીઓ ૩૦૦ વર્ષ ઉપર થયાં સંપુર્ણ પહેલા વર્ગના નાગરીકો તરીકેના હકો ભોગવી રહ્યા છે.

તેમણે કહ્યું કે પોરચુગાલે હીંદમાંના પોરચુગીઝ રાજ્યને એક સંપુર્ણ સ્વતંત્ર સંસ્કૃતિનું અંગ ઉભું કરેલું છે. એ અંગને જીતી લેવાનો પ્રયત્ન કરવામાં હિંદ જાતેજ સંસ્થાનશાહી માટે દોષિત ઠરે છે. તેના શાહીવાદી હેતુઓ બીલકુલ સ્પષ્ટ છે.

ગોવાને હીંદ સાથે જોડી દેવામાં આવે તો ગોવાની સ્થિતિ શું થશે? તેના જવાબમાં તેમણે કહ્યું કે ગોવા એક સંસ્થાન થશે અને ગોવનો એ જાણે છે.

ડો. કુન્હાએ વધુમાં કહ્યું કે શ્રી નેહરૂએ પોરચુગીઝ હીંદીઓને ઘણી વાર કહેલું છે કે હીંદ સાથે જોડાયા પછી તેઓ પોતાની પોરચુગીઝ સંસ્કૃતિ અને ધર્મ ચાલુ રાખી શકશે. તેનો અર્થ એ થાય છે કે ગોવાને એક ઇલાયદા અંગ તરીકે ગણવામાં આવશે. આથી હીંદ સાથે જોડાણ થવાથી હીંદ ની અંદર એક ભિન્ન જાતી ગણાશે.

તેમણે કહ્યું કે, એક પ્રજા રાજકીય રીતે બીજી પ્રજાપર વર્ચસ્વ ધરાવશે.

નવી દિલ્હી નીચે, આજે જેઓ પોરચુગીઝ ગોવાના પહેલા વર્ગના નાગરીક છે તેઓ હીંદમાં બીજા વર્ગના નાગરીક ગણાશે.

નવાં પુસ્તકો

લોક ભારત. નાનાભાઇ ભટ્ટ મહા ભારતના ૧૨ પાત્રોની જુદી જુદી બાર પુસ્તીકાઓનો સેટ	૧૩	૬
દીપ નિર્વાણ (દર્શક)	૭	૦
પુણ્ય પરવાર્યું નથી	૫	૬

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ

'Indian Opinion', P. Bag, Phoenix, Natal.

K. M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

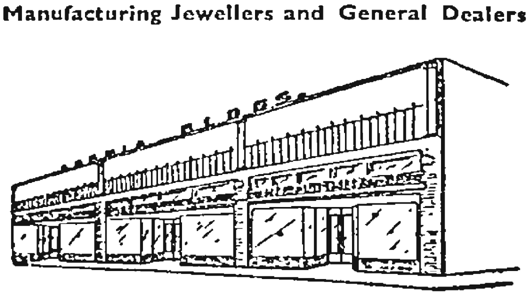

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરેટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયલું કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની બંગડી અછોડા, સાડીની પીન, વીટી બકકલ એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

સુરત હિંદુ એસોસીએશનની નવી સ્કુલ

ભારત હોલનું ઉદ્‌ઘાટન

ડરબનની સુરત હીંદુ એસોસીએશન તરફથી બાંધવામાં આવેલી પા. ૩૨,૦૦૦ ની નવી સ્કુલનું મકાન લગભગ બંધાઇ રહેવા આવ્યું છે. તેનો ભવ્ય હોલ, જેને ભારત હોલનું નામ આપવામાં આવ્યું છે, તે ઓગસ્ટ તા. ૧૫મી હિંદ આઝાદ દિનના શુભ દિવસે ખુલ્લો મુકી શકાય તેને માટે એસોસીએશનના કાર્યકર્તાઓએ રાત દિવસ ઘણીજ મહેનત ઉઠાવી હતી અને આખરે એ દિવસે તે તઈયાર થઇ રહ્યો હતો. તેનું ઉદ્‌ઘાટન સ્વર્ગસ્થ ભાણાભાઇ પરષોતમ, જેઓ સુરત હીંદુ એસોસીએશનની સ્થાપનામાં આગળ પડતો ભાગ લેનારાઓમાંના એક હતા અને તે સંસ્થાના આજીવન સભ્ય હતા, તેમના સુપુત્ર શ્રી ગોવીંદજી ભાણાભાઇના હસ્તે થઇ હતી. શ્રી. ગોવીંદજી તેમજ તેમના ભાઇ શ્રી. કેશુભાઇ ભાણાભાઇએ મળી પા. ૧૦૦૦ ની રકમ હોલ બાંધવા પેટે આપેલી હતી. ઉદ્‌ઘાટન એજ દિવસે સવારે હોલમાં સ્કુલના આચાર્ય પંડીત નરદેવ વેદાલંકારના શુભ હસ્તે હવનાદિ ક્રીયા કરવામાં આવી હતી. ઉદ્‌ઘાટન બપોરે અઢી વાગે થયું હતું જે વખતે હોલ બેનો, ભાઇઓ તથા બાળકોથી ભરચક થઇ ગયો હતો, જે પરથી જણાતું હતું કે જુના હોલ કરતાં બમણુ.થી પણ વધુ મોટો હોવા છતાં તે અત્યારથી નાનો પડવા માંડયો છે. હોલમાં પંદરસોની સગવડ કરવામાં આવી છે પરંતુ ઘણા લોકોને ઉભા રહેવું પડયું હતું.

પ્રમુખસ્થાન એસોસીએશનના પ્રમુખ શ્રી ગોવીંદભાઇ મણીભાઇએ લીધું હતું. સ્કુલના મકાન અને હોલને માટે એસોસીએશનના કાર્યકર્તાઓએ આપેલી મોટી રકમો માટે તેમણે તેઓ સૌનો આભાર માન્યો હતો અને કુલના તોરાઓ તેઓને ભેટ આપ્યા હતા. કેપના તથા ટ્રાંસવાલના ભાઇઓ તરફથી મળેલા ફાળા માટે ત્યાંના ભાઇઓનો પણ આભાર માનવામાં આવ્યો હતો.

સ્કુલની બાળાઓએ સુંદર સંગીતથી જલસાને મનોરંજક કર્યો હતો.

સ્વામી નિશ્ચલાનંદ, જેમણે એ શુભ પ્રસંગે હાજરી આપી હતી, તેમણે એસોસીએશનના કાર્યકર્તાઓને આ દેશમાં વસતી ગુજરાતી ભાવિ પ્રજાને માટે જે સુંદર કાર્ય કર્યું હતું તેને માટે તેઓને અભિનંદન આપ્યું હતું અને ખાસ કરી એસોસીએશનના પ્રમુખ શ્રી ગોવનભાઇ મણીભાઇની સેવાપરાયણતાની મુકત કંઠે તારીફ કરી તેમને પુષ્પહાર અર્પણ કર્યો હતો, જે બદલ શ્રી ગોવનભાઇએ ગદ્‌ગદિત કંઠે આભાર માન્યો હતો. બીજા બોલનારાઓમાં એસોસીએશનના કાર્યકર્તાઓ ઉપરાંત ડો. એન. પી. દેસાઇ, મોહનલાલ મનજી, નોતમલાલ વીરજીભાઇ મહેતા, મણીલાલ ગાંધી, જોહાનીસબર્ગના મેસર્સ માસ્ટર બ્રધર્સના શ્રી નાથુભાઇ મીસ્ત્રી વિગેરે હતા જેમણે એસોસીએશને કરેલાં કાર્યને માટે તેના કાર્યકર્તાઓની તારીફ કરી હતી અને સંસ્થાને સફળતા ઇચ્છી હતી.

ડરબનના ગુજરાતી હીંદુ મહિલા મંડળના પ્રમુખ શ્રીમતી દીવાળીબેન ઠાકરે ભાષણ કરતાં એસોસીએશનના કાર્યકર્તાઓને ધન્યવાદ આપ્યા હતા. બહેનો આગળ પડતો ભાગ લેવા લાગેલ છે તેને માટે ખુશી દર્શાવી હતી અને કહ્યું હતું કે બહેનોના કાર્યમાં સૌએ ઉત્તેજન અને ઉત્સાહ આપવા જોઇએ. બહેનોની ચલુ સંસ્થાને તોડી પાડવાના પ્રયત્નો નહિ કરતાં તેની ભૂલો ણતાની તે આગળ શી રીતે વધી શકે તેની દોરવણી આપવી જોઇએ. તેમણે કહ્યું કે બહેનોને પોતાની સભાઓ અને સમારંભો માટે હાલ ઘણી મુશ્કેલી પડે છે. આ નવો હોલ થવાથી તે દુર થશે અને બહેનોને જ્યારે હોલની જરૂર પડે ત્યારે તે મળી શકશે એવી તેમણે આશા દર્શાવી હતી.

પ્રમુખશ્રીએ ઉપસંહારમાં જણાવ્યું હતું કે આ સ્કુલ અને હોલ બાંધવામાં જેટલો ભાઇઓનો તેટલોજ બહેનોનો ફાળો છે. કારણ ઘણા દાખલાઓમાં ભાઇઓ રકમ આપવામાં મોળા પડેલા જણાય ત્યારે બહેનોએ આગળ પડી સારી રકમ આપવાને ભાઇઓને પ્રેરેલા છે. તેમણે કહ્યું કે હોલ ઉપર સૌ કોઇને અધિકાર છે અને બહેનોને જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે હોલનો ઉપયોગ જરૂર કરવા દેવામાં આવશે. ભાઇઓ તેમજ બહેનોએ આપેલી મોટી હાજરી માટે તેમનો તેમજ મેળાવડો સફળ કરવામાં સહાયતા આપનારા સૌનો સ્હૃદય આભાર માની રાષ્ટ્રગીત તથા શાંતી પાઠથી સાંજના ૬ વાગે ભવ્ય મેળાવડો વિસર્જન થયો હતો.

શ્રી જવાહરલાલજીની કેટલીક વિચીત્રતાઓ

હિંદના વડા પ્રધાન મહાન રાજનીતીજ્ઞ છે અને દેશ પ્રેમથી ભરપૂર છે. છતાં તેમની કેટલીક ટેવો ઘણી મનોરંજક છે અને લોકોને વિચીત્ર લાગે તેવી છે. કેટલીક અહીં આપવામાં આવી છે.

આજમગઢની પાસેના ગામડામાં એમનું ભાષણ સવારના નવ વાગે રાખવામાં આવ્યું હતું. વ્હેલી સવારના શ્રી નહેરૂ હજામત કરી રહ્યા હતા, ગામડાના નેતા તેમને તેમના કાર્યક્રમ માટે કાંઇક કહેવા આવ્યા. તેમને જોઇને જવાહરલાલજી ઉકળ્યા. સવારના પહોરમાં શી ધમાલ. મોટે અવાજે પુછયું. "કોણ છો? કોનું કામ છે? શા માટે આવ્યા છો?"

બીચારા નેતા ગભરાઇ ગયા અને હાથ જોડી કામ ભુલી જઇ બોલી પડયાં: "આપના દર્શને આવ્યો છું."

"દર્શન કરવા સવારના પહોરમાં? ન કાંઇ કામ ન કાજ અને દર્શન?" મીજાજનો પારો ઉપર દોડતો હતો અને સાબુ દાઢીપર ઘસેલે ચહેરે તેઓ એકદમ તેમની સામે ફર્યા અને કહ્યું: "લો કરી લો દર્શન." અને તરત હુકમ ફરમાવ્યો "જાવ હવે." અને પેલા ભાઇ કોઇ સિંહની ગુફામાં તો ભુલથી નથી આવ્યા ને! એ વિચારતા જીવ લઇ બહાર પડયા.

* * *

એક વાર આગ્રા ગયા ત્યારે આગ્રા-કોલેજના વિદ્યાર્થીઓને થયું કે "વડા પ્રધાન અમને પણ બે શબ્દો કહે અને મળવાની તક આપે." પણ તેઓએ જોયું કે કાર્યક્રમ ભરચક હતો. સંઘના મંત્રી કહેવા ગયા તો સાફ ના પાડી દીધી. હવે શું કરવું? તેઓને એક માર્ગ સુઝયો અને ગયા શ્રી નહેરૂ પાસે.

"અમે આપને એક થેલી અર્પણ કરવા માગીએ છીએ એનો સ્વીકાર કરવા જેટલો સમય આપ આપો તો અમે આભારી થશું." શ્રી નહેરૂએ હા પાડી. વિદ્યાર્થીઓ રાજી થઇ મેળાવડાનો કાર્યક્રમ ઘડવા બેઠા. સાંજના પાંચ થયા હતા. એક સભા ખલાસ થઇ હતી બીજીમાં જવાનું હતું. વચ્ચે દશ મીનીટ ફાજલ હતી. શ્રી નેહરૂ આવ્યા. હોસ્ટેલ પર સડસડાટ કરતા કોલેજના હોલમાં દાખલ થયા. સ્ટેજપર જઇ ઉભા. તાળીઓ અને જયનાદથી વિદ્યાર્થીઓએ વધાવ્યા. પણ શ્રી નહેરૂને એ બધાની કયાં પડી હતી. તેમને તો બીજી સભામાં જવું હતું. આથી "કયાં છે મંત્રી! કયાં છે થેલી?" બેઠા વગરજ ગડબડ મચાવી. અને ટેબલ પર પડેલી થેલી જોઇ "લાવો જોઉં" અને જેટલી વેગે આવ્યા હતા તેટલેજ વેગે ચાલતા થયા. જતાં ફકત "જય હીંદ" કહ્યું. વિદ્યાર્થીઓ શું થયું એ જાણે તે પહેલાં તેમની મોટર અદ્રશ્ય થઇ ગઇ.

જ્યારે શ્રી નહેરૂએ જાણ્યું કે તેમના આ વર્તનથી વિદ્યાર્થીઓ ખુબ નિરાશ થયા છે અને પોતે પણ કાંઇક કામમાંથી ફારગ થઇ ચિંતા મુકત થયા ત્યારે ભાન આવ્યું કે મેં કાંઇક ખોટું કર્યું". તેજ ઘડીએ, એટલે રાતના ૧૦ વાગે હોસ્ટેલપર ગયા. વિદ્યાર્થીઓ સાથે મળી ગયા અને ચા પાણી પી હસાવી રમાડી મોડેથી પાછા ફર્યા.

* * *

૧૫મી ઓગસ્ટની ઉજવણી વખતે વડા પ્રધાનને ચોકકસ રસ્તે તેમના ભુવનથી કારમાં લાલ કીલ્લામાં લઇ જવાનો માર્ગ નકકી થયો હતો. પંડીતજીને બતાવી પાસ કરાવ્યો હતો. ધાર્યા કરતાં મેદની વધી ગઇ. માર્ગ ચિકાર થયો. જેને માથે તેમને લઇ જવાની જવાબદારી હતી તેમને છેક છેલ્લી ઘડીએ રસ્તો બદલવો યોગ્ય લાગ્યો. વગર પુછેજ બીજે માર્ગે જવાની શોફરને સુચના આપી. કીલ્લે પહોંચતાં પંડીતજીને થયું જે માર્ગે જવાનું હતું તે માર્ગે નથી આવ્યો. તપાસ કરી. પેલા અમલદારે કહ્યું: "મારે માર્ગ ફેરવવો પડયો છે." ઉતાવળને લઇ વધુ કાંઇ બોલે કે સંભળે તે પહેલાં પંડીતજીએ "તમને ડીસમીસ કરવામાં આવે છે." એવો હુકમ સંભળાવ્યો અને પોતે ધ્વજ વંદન વિગેરે કાર્યક્રમમાં જોડાઇ ગયા. પેલા ભાઇ વિચારમાં પડયા. વ્યગ્ર થયા. વિચાર્યું: "મને રજાનો હુકમ મળે તે પહેલાં હુંજ રાજીનામુ આપી સ્વમાનભેર કાં ન છુટો થાઉં?"

અને સભામાંજ રાજીનામું ઘડી કાઢયું. સભા પુર્ણ થઇ. બંગલે ઉતરતાં શ્રી જવાહરના હાથમાં કાગળ આપ્યો. શ્રી જવાહરે વાંચ્યો અને ભુલાઇ ગએલી વાત તાજી થઇ. હસ્યા. અમલદારના ખભાપર હાથ મુકી કહ્યું: "હું ગુસ્સે તો થાઉં છું. પણ તમે તમારા વડા પ્રધાનને નથી ઓળખતા." અને કાગળ ફાડી નાખી ચાલ્યા ગયા.

પરચુરણ

—શ્રી ભારત યુવક મંડળ, જોહાનીસબર્ગના આશરા હેઠળ શ્રાવણ માસના દર શનિવારે શ્રી ગાંધી હોલમાં સાંજે ૭-૩૦ થી ૯-૦૦ ધાર્મીક કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો છે. જેમાં પ્રાર્થના-ભજન-ધુન ઉપરાંત શ્રી ઉમિયાશંકર જોખાકરનું ભાગવત કથાઓનું પ્રવચન રાખવામાં આવ્યું છે.

—જોહાનીસબર્ગમાં માસ્ટર મેન્શન્સ ઉપર આવેલા શ્રી રામમંદિરમાં દર અઠવાડીયે સોમ બુધ-શુક્ર ત્રણ દિવસ, સાંજે ૭-૦થી ૮-૩૦ સુધી કાયમને માટે ધાર્મીક સત્સંગ રાખવામાં આવેલો છે. શ્રી ઉમિયાશંકર જોખાકર પ્રસંગોપાત ગીતા ભાગવત-રામાયણ-મહાભારત જેવા ધાર્મીક ગ્રંથોનું તેમજ બાપુ સાહિત્યનું વાંચન-પ્રવચન કરે છે.

—બેલુરગાનુને પશ્ચિમ બંગાળની સરકારે રૂા. ૨ લાખની મદદ આપવાનો નિર્ણય કર્યો છે.

ભારતનો પત્ર

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

મુંબઈ તા. ૬-૮-૫૪.

ભારતમાંની પોર્ટુગીઝ વસાહતો સામેનો ખરા ખરીનો જંગ ગુજરાતની ધરતિપર શરૂ થયો છે. પોર્ટુગીઝ શાસન હેઠળ એટલો બધો જુલમ હતો કે, ભારત સાથે જોડાવાનું નામ લેતાની સાથે માણસને જેલ ભેગો કરી દેતા, એટલુંજ નહિ પણ હદપાર કરીને પોર્ટુગલ ખાતે મોકલી આપતા જેલમાં પણ અમાનુષી ત્રાસ ગુજરતો. હું અગાઉ જણાવી ગયો તેમ પોર્ટુગીઝોને લાત મારીને કાઢયા વિના તેઓ નીકળે તેમ નથી. અંગ્રેજોમાં કાંઇક ગૃહસ્થાઇ હતી. પોતાની લોકશાહી દેશ તરીકેની કીર્તીનો ભય હતો. વિનિત અને ઉદામ અંગ્રેજો ગુલામ પ્રજાની વતી બ્રિટનની પાર્લામેન્ટમાં લડતા. જ્યારે ફ્રાંસમાં સર્વપક્ષો સામ્રાજ્યવાદી જેવા છે. કોઇને પરાણે ન આપવી પડે તો સ્વતંત્રતા આપવાને કોઇ પક્ષની ઇચ્છા નથી. પોર્ટુગલમાં તો સાલાઝીરની સરમુખત્યારી છે. એટલે ત્યાં ગોવાની પ્રજાની આઝાદી માટે કોઇ ચુંકેચાં કરી શકે તેમ નથી. આવા સંજોગોમાં ગોવાની પ્રજા કેવી રીતે સ્વતંત્રતા મેળવશે એ એક સવાલ હતો. પોર્ટુગીઝ વસાહતોની પ્રજાએ નવો માર્ગ કાઢયો. ૧૯૪૨માં મહાત્મા ગાંધીએ કહ્યું હતું કે, અહીંસા પળાય તો ઉત્તમ છે પણ અન્યાય સામે કાયર બનીને બેસી રહેવા કરતાં હીંસાનો માર્ગ સારો. ફીરંગીઓની ભારતમાં ત્રણ વસાહતો છે. સૌરાષ્ટ્રમાં દીવ, ગુજરાતમાં દમણ અને મહારાષ્ટ્રમાં ગોવા. આમાં દીવ સૌથી નાનું, દમણ એથી મોટું અને ગોવા સૌથી મોટું. આઝાદ ગોવા દળના વીસ સ્વયંસેવકો સૌ પ્રથમ દમણ પાસે દાદરા ગામ પર ત્રાડક્યા. દાદરા ફરતો ભારતીય પ્રદેશ છે. આ સ્વયંસેવકો દાદરામાં દાખલ થયા, ત્યારે ત્યાંના પોર્ટુગીઝ અધિકારીઓ ગામ લોકોને આઝાદ દળનો સામનો કરવાનું સમજાવતા એક સભામાં બેઠા હતા. સ્વયંસેવકોએ સીધો તેમના પર હુમલો કર્યો. પોર્ટુગીઝ અધિકારીઓએ અને પોલીસે ગોળીઓ છોડવા માંડી પરંતુ સ્વયંસેવકો અને ગામ લોકોએ તેમની બંદુકો સ્ટેનગનો અને બેયોનેટો આંચકી લીધી. ઝપાઝપીમાં એક પોર્ટુગીઝ અધિકારી માર્યો ગયો અને ત્રણ પોલીસો ઘાયલ થયા. એક સ્વયંસેવક ઘાયલ થયો. બાકીના ૩૨ પોલીસો હથિયારો સહિત શરણે આવ્યા. સ્વયંસેવકોને સારા પ્રમાણમાં બંદુકો, કારતુસો વગેરે મળી ગયા. દાદરા ફરતા ૭ ગામો પણ સ્વયંસેવકોએ કબજે કર્યાં.

દાદરાની મુકિત પછી પોર્ટુગીઝોએ દેકારા શરૂ કરી. પોર્ટુગીઝોની સર્વભૌમતાપર આક્રમણ થયાના આક્ષેપ કર્યા. તેણે ભારત સરકારને એક યાદી મોકલીને દાદરા પાછું કબજે કરવા ભારતની હદમાંથી પોતાના સૈનિકોને પસાર થવા દેવાની માગણી કરી. તેણે વધુમાં એવી પણ ચેતવણી આપી કે ભારત સાથે જોડાણની લડતને તે સખતમાં સખત હાથે દાબી દેશે.

જવાબમાં ભારત સરકારે પોર્ટુગીઝોને ભારતની હદમાંથી પસાર થવા દેવાની સાફ ના પાડી. ભારત સરકારના એક મુખીએ જણાવ્યું કે, આઝાદી માટેના પોતાના અધિકાર માટે લડતા ગોવન સ્વયંસેવકોને ભારત પોતાની હદમાં અટકાવશે નહિ. જો પોર્ટુગીઝો ગોવાની પ્રજા પર હીંસક દમન ગુજરશે તો ભારતની પ્રજા પોતાના ભાઇઓ પ્રત્યેના આ જુલમ પ્રત્યે બેદરકાર નહિ રહે. હીંસાના ઉપયોગથી ભારત સરકારને દુઃખ થાય છે, પણ પોતાના અધિકાર માટે લડવાનો ગોવન લોકોને સંપુર્ણ અધિકાર છે એવો ભારતનો દઢ મત છે. ગોવન પ્રજાનો પોર્ટુગીઝોનો ઇરાદો લાગે છે તેમ જો હીંસાથી સામનો થશે તો પોર્ટુગીઝ સરકારે તેની ભૂલભરેલી નીતિના ગંભીર પરિણામો ભોગવવા જ રહ્યા.

દાદરાની મુકિત પછી પોર્ટુગીઝ સરકારે પોતાની બધી વસાહતોમાં જાણે મોટું યુદ્ધ આવી પડવાનું હોય એવી રીતે તઇયારી કરવા માંડી છે. વધુ પોર્ટુગીઝ અને હબસી સૈનિકો અને દારૂ ગોળા ઉતારવામાં આવી રહ્યા છે. પોર્ટુગીઝોએ યુદ્ધ જહાજો લાવીને પણ ખડા કરી દીધા છે. સરહદ પર ખાઇઓ ખોદીને તોપો અને સૈનિકો ગોઠવી દીધા છે. ભારતમાંથી પરમીટ વિના કોઇને અંદર આવવા દેતા નથી. પ્રજામાંથી માણસોને પરાણે ભરતી કરવાની વાત કરતાં આ વસાહતોમાંથી ઘણા માણસો હિજરત કરીને ભારત આવી રહ્યા છે. દીવના ગવર્નરે તો એવી ધમકી આપી છે કે જો તેમને હારીને ભાગવું પડશે તો તેઓ ધીખતી ધરાની નીતિ કરીને ગામોનો નાશ કરતા જશે. અત્યારે આ વસાહતોમાં ૮૦૦૦ જેટલા પોર્ટુગીઝ સૈનિકો હોવાનો અંદાજ છે. લીસ્બનના સત્તાધીશો અત્યારે ભારત સામે લડી લેવાની વાત કરે છે. પરંતુ ભારતનું એક ડીવીઝન જેટલુંજ (દસ હજાર) સૈન્ય જાય તો પણ પોર્ટુગીઝોને ૨૪ કલાકમાં દરિયા ભેગા કરી દે. આમ ભારત પાસે ચાર લાખનું રેગ્યુલર લશ્કર છે. એ ઉપરાંત પ્રાદેશિક દળ અને સહાયક દળો તો જુદાં.

પોર્ટુગીઝોએ આ કહેવાતા આક્રમણની ઉત્તર આટલાંટિક કરારના દેશોની કાઉન્સીલને ફરિયાદ કરી. આ કાઉન્સીલ પશ્ચિમ યુરોપના દેશો, કેનેડા અને અમેરીકાની બનેલી છે. પરંતુ કાઉન્સીલના એક મુખીએ જણાવ્યું કે આટલાંટીક લશ્કરી કરાર પોર્ટુગીઝોની વસાહતને લાગુ પડતા નથી. એટલે કાઉન્સીલ આ સંબંધમાં કાંઇ નહિ કરે. આ પછી લીસ્બને બ્રીટન અને ફ્રાંસને પણ મદદ માટે વિનતી કરી જોઇ પણ તેમણે પણ સાફ ના પાડી, એવા રોઇટરની સમાચાર સંસ્થાએ હેવાલ મોકલ્યા છે.

૩૦મી જુલાઇએ પોર્ટુગીઝોએ ગોવા ખાતેના હીંદી કોન્સલ જનરલ અને મામીગોવા ખાતેના હીંદી કોન્સલને ચોવીસ કલાકમાં ગોવાની હદ છોડી જવાનો હુકમ કર્યો. આ હુકમના સમાચાર મળતાં ભારતે તરત મુંબઇમાંથી પોર્ટુગીઝ કોન્સલ જનરલ અને કોન્સલને કાઢી મૂકયા અને જાહેર કર્યું કે પોર્ટુગીઝો સામેના વળતા પગલામાં આ તો પહેલું પગલું છે. ભારતે લીસ્બન ખાતેનું પોતાનું એલચી ખાતું ૧૯૫૩ના જુનમાં બંધ કરી દીધું હતું. દિલ્હી ખાતે પોર્ટુગીઝોનું એલચી ખાતું હજી ચાલુ છે. ગોવા ખાતે હીંદી કોન્સલનો સ્ટાફ રોકાયો છે અને રોકાશે.

દાદરાને મુકત કર્યા પછી સ્વયંસેવકો નગરહવેલી તાલુકા પર ત્રાડક્યા. ફીરંગીઓના કબજા હેઠળના આ તાલુકા ફરતો હીંદી પ્રદેશ છે. તેમાં ૭૦ ગામો છે અને વસતિ ૬૦ હજાર છે. તેનું વડું મથક સેલવાસ છે. ત્યાં પોર્ટુગીઝો લગભગ ૨૦૦ પોલીસો સાથે લડી લેવાને તઇયાર હતા. તેમની પાસે મશીનગનો, સ્ટેનગનો, હેન્ડગ્રેનેડો, બંદુકો વગેરે હતાં. પરંતુ સ્વયંસેવકોએ ત્રણ બાજુએથી હુમલો કરતાં નગરહવેલીના એડમીનીસ્ટ્રેટર અને બીજા ઉચ્ચ અધિકારીઓ સાથે ૫૦ પોલીસ લઇને નાસી ગયા હતા. બાકીની પોલીસ થોડીકવાર ગોળીબાર કર્યા પછી શરણે આવી હતી. જંગલમાં ભરાઇ ગયેલા પોલીસોની પાછળ સ્વયંસેવકો પડયા છે. એક ઠેકાણે તેમની વચ્ચેની અથડામણમાં બે પોલીસો ઘાયલ થયા હતા. બાકીના હજી છુપાતા ફરે છે. જો કે નગરહવેલી ફરતાં હીંદી પોલીસનાં થાણા હોવાથી તેમને માટે છટકવાનું મુશ્કેલ બનશે. દમણ બંદરમાં રોજની જરૂરીયાતની ચીજોના ભાવ ખુબ વધી ગયા છે. બટેટા ત્રણ રૂપિયે શેર અને ચા દસ રૂપિયે શેર વેચાય છે. અનાજના ભાવ પણ ભારત કરતાં ત્રણ ગણા થઇ ગયા છે. ફીરંગીઓએ દમણ બંદરની આસપાસના વિસ્તારમાં લડાઇ માટે જબરી તઇયારી કરવા માંડી છે. ખાઇઓ ખોદાઇ ગઇ છે. સરહદપર મશીનગનો અને તોપો ગોઠવાઇ ગઇ છે. અહીં સ્વયંસેવકોનું કાર્ય કઠિન હશે. પરંતુ નગરહવેલીમાં વસતા વારલીઓ મોટા પ્રમાણમાં સ્વયંસેવકો તરીકે જોડાઇ રહ્યા છે. આ જંગલી લોકો ઘણાજ હિમતબાજ અને અચ્છા તીરંદાજ છે. દમણ બંદર પર હુમલો કરવા માટે તઇયારી થઇ રહી છે.

ભારતમાં વસતા ગોવા વાસીઓએ ભારતના આઝાદ દિને—૧૫મી ઓગસ્ટે એક હજાર સ્વયંસેવકોને સત્યાગ્રહ કરવા ગોવા મોકલવાનો નિર્ણય કર્યો છે. પોર્ટુગીઝોએ જાહેર કર્યું છે કે, તેઓ આ સત્યાગ્રહીઓને ગોવાની હદમાં દાખલ નહિ થવા દે અને તેમને સરહદપરજ ગોળીએ દેશે. ભારત સરકારે પોર્ટુગીઝોને નવી ચેતવણી આપી છે કે, શાંત-સત્યાગ્રહીઓ સામેનું આવું કોઇ અમાનુષી પગલું, ભારતની પ્રજામાં તાત્કાલિક પ્રત્યાઘાત જન્માવશે અને તેનાં જે કાંઇ પરિણામો આવશે તેને માટે પોર્ટુગલ પોતેજ જવાબદાર રહેશે. છેલ્લા સમાચાર પ્રમાણે, ગોવા તરફ જવાના તમામ માર્ગોપરના પુલોમાં સુરંગો ગોઠવી દેવામાં આવી છે અને રસ્તાપર અવરોધો ઉભા કરવામાં આવ્યા છે. જેથી સત્યાગ્રહીઓને રોકવા પુલોને ઉડાવી દઇ શકાય.

દીવને મુકત કરાવવા સૌરાષ્ટ્રમાં આઝાદ સમિતિ રચાઇ છે. તેમાં લગભગ સાતસો સ્વયંસેવકો નોંધાઇ ગયા છે. દીવ ટાપુ છે તેની પાસે ખાડી પછી ઘોઘલાનો ફીરંગી પ્રદેશ છે. આ સ્વયંસેવકો ઘોઘલા તો જલદી લઇ લેશે, એવી ધારણા છે. દીવ માટે લડવું પડશે. દીવ માટેની લડત પણ પંદરમી ઓગસ્ટે શરૂ થશે.

નવલ કથાઓ

ઇંદીરાની આપવીતી	૫	૩
મંગલ સુત્ર	૧૨	૬
છેલ્લો અભિનય	૯	૬

બીજા નવાં પુસ્તકો

ભૂદાન યજ્ઞ	૨	૦
શ્રેયાર્થીની સાધના		
(કીશોરલાલ મશરૂવાળાનું જીવન)	૭	૬

કીશોરલાલ મશરૂવાળા કૃત

સંસાર ધર્મ	૬	૦
જીવન શોધન	૮	૦

મળવાનું ઠેકાણું: આ ઓફીસ.

'Indian Opinion'
Private Bag,
Phoenix. Natal.

Phone 22905 Tel. ADD. : "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their cheques with their orders.

Write For Price List.

સ્વાદિષ્ટ મીઠાઈનું જાણીતું મથક

બહારગામના ગ્રાહકોએ ઓરડર સાથે ચેક મોકલવા મહેરબાની કરવી.

પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET, DURBAN.

PHONE 33-2651

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

હોલસેલ મરચન્ટસ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, ઉલન રગ્સ. બ્લાન્કેટસ—બધી બાબતો માટે જાત જાતનો માલ. તેમજ કેપફીન જ્યોરજેટ સાડીઓ વીગેરે માટે હમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૩૩-૨૬૫૧

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

મુસાફરી. વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘરે બેઠા અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા, યોર્કશાયર ઈન્શ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

ધી ન્યુ દિલ ખુશ-સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: ગણીભાઈ લાલુભાઈ કાદીપોરવાળા.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ ચોખા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારૂં વખણાએલું સુરતી ભુસું સેવ, મમરા, ગાંઠીઆ, ભજીઆં, પાતરાં વિગેરે દરરોજ તાજાં બનાવીએ છીએ.

પાર્ટી વીગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

PHONE 33-6675. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
34 President St., Corner Diagonal Street.
JOHANNESBURG.

તંદુરસ્તી અને શક્તિ માટે

આ શિયાળામાં **મેથીપાક** ખાઓ

શી. ૧૨-૬ રતલ.

આજે જ ઓરડર કરો:

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર — ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

NATHOO TABHA

TIMBER & HARDWARE MERCHANT & DIRECT IMPORTER

Door, Windows, Corrugated Iron, Cement, Monarch, Iron Duke, Buffalo, and Elephant brands paint or any other building material at reasonable price.

Established 1907, NATHOO TABHA,
107 Queen Street, Phone 24647.
Telegraph "Mani," DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડ્રેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ટ, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે. માલ રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

61 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.